

**ГОДИШЊАК БИБЛИОТЕКА
СРЕМА
ЗА 2024. ГОДИНУ
БРОЈ 25**

**БИБЛИОТЕКА
„ГЛИГОРИЈЕ ВОЗДАРОВИЋ“**

2025.

ГОДИШЊАК БИБЛИОТЕКА СРЕМА
ЗА 2024. ГОДИНУ
БР. 25

Издавачи:
Подружница библиотекара Срема
Библиотека „Глигорије Возаровић“

За издавача Дарија Рокић

Главни и одговорни уредник Милијана Дмитровић Торма,
Библиотека „Глигорије Возаровић“ Сремска Митровица

Редакција:
Радмила Марковић, НБ „Др Ђорђе Натошевић“ Инђија
Ружица Станковић, Библиотека „Глигорије Возаровић“
Сремска Митровица

Лектура Маријана Јаковљевић и Силвија Стојилковић, Библиотека
„Глигорије Возаровић“ Сремска Митровица

Штампа: ЗД+, Београд

CIP Каталогизација у публикацији
Библиотека Матице српске Нови Сад
02(497.113)

ГОДИШЊАК библиотека Срема за ...годину / главни и
одговорни уредник Милијана Дмитровић Торма. – год. 1
(1997) Сремска Митровица : Подружница Библиотекара
Срема ; Библиотека „Глигорије Возаровић“, 1997 - . – фотогр.
; 21 цм

Годишње
ISSN 1450-5592
COBISS:SR-ID 180711175

Садржај:

РЕЧ УРЕДНИКА.....	5
-------------------	---

Мирјана Делић

Јавне библиотеке у Срему у 2024. години.....	7
--	---

НАША ПРАКСА

Јована Бакајлић

Прва „Ноћ библиотека“ у Шиду.....	25
-----------------------------------	----

Јелена Видаковић

Кант и Стојковић: филозофски пресек – предавања у Градској библиотеци „Атанасије Стојковић“	29
---	----

Биљана Митровић

Библиотека/нототека Музичке школе “Петар Кранчевић“	37
---	----

СРЕМ, НАШ ЗАВИЧАЈ

Андреа Живковић Мушкиња

У инат забораву: о политичком деловању Стевана Дороњског, знаменитог Крчединца.....	43
---	----

Ивана Јовановић

Огранак „Милица Кекезовић-Мица“ у Шашинцима.....	49
--	----

Милица Петровић

Чувени књижари из Бешке – Владимир и Борислав Лежимирац.....	55
--	----

ПРИКАЗИ

Борка Беуковић Ћосић

Српске штампане књиге Библиотеке „Глигорије Возаровић“ Сремска Митровица (1868-1918) каталог.....	59
---	----

Маријана Бизумић, Маријана Даничић

Ода борковачком извору Атанасија Стојковића – анализа и контекст.....	65
---	----

ГОДИШЊИЦЕ

Славица Варничих

Јубилеји у култури-175 година Народне библиотеке „Симеон Пишчевић“ у Шиду.....71

Милијана Дмитровић Торма

Изложба поводом 50 година од оснивања митровачког хора *Sirmium cantorum*.....76

ИЗВЕШТАЈИ

Јадранка Бајуновић

Скупштина Подружнице библиотекара Срема.....81

Милијана Дмитровић Торма

Ускршњи сусрети у Реметици.....85

Бранислава Танасић

24. Сусрети библиографа у спомен на др Георгија Михаиловића.....89

Милица Уверић

62. Сабор библиотекара Срема.....91

Додела 20. награде „Борислав Михајловић Михиз“.....93

IN MEMORIAM

Ружица Станковић

Светислав Света Радосављевић.....95

БИБЛИОГРАФИЈА ПРИЛОГА О БИБЛИОТЕКАРСТВУ У СРЕМСКОЈ ШТАМПИ У 2024. ГОДИНИ

Мирјана Делић

„СРЕМСКЕ НОВИНЕ“.....97

ЗАПОСЛЕНИ У БИБЛИОТЕКАМА СРЕМА.....107

РЕЧ УРЕДНИКА

Гласом *Годишњака* јединство сремских библиотека приказало се јавности 25. пут. Наоко кратко, тек нешто више од четврт века, овај часопис прати развој сремских библиотека не само у регионалном, већ и у ширем друштвеном контексту. Бележи рад посвећених људи, истраживача, занесењака, заљубљеника у своју професију и визионара, у сталној борби за знање, културу и писану реч. Гази кроз историјске контексте са сталном и непроменљивом мисијом, показати да су библиотеке дом и књигама и људима.

И овај број доноси нове прилоге у сталним рубрикама. Новости из наше праксе која као да је у сталној трансформацији, вечито трагајући за бољим изразом у променљивом свету. Свеже идеје, опробани формати, који ће кроз овај часопис наћи пут до других библиотека.

Рубрика о Срему доноси приче о знаменитим Сремцима који су својим деловањем утицали на историјске токове наше земље, као и о развоју библиотечко-информационе делатности у нашем региону.

Прикази доносе нове публикације и свеже погледе на оне давно објављене. Редове *Годишњица* испуњавају сећања на важне датуме у сремском библиотекарству као и на оне значајне за локалну историју. Традиционална сусретања сремских библиотекара током 2024. године сачувана су на страницама извештаја, а нису заборављене ни колеге које су својим присуством оставиле трага у библиотекама, а које више нису са нама. Библиографија прилога о библиотекарству у сремској штампи сведена је, нажалост, само на „Сремске новине“ али је и даље важан извор информација. Сам крај овог броја доноси списак запослених у сремским библиотекама у 2024. години.

У новом броју изостали су прилози колега из старопазовачке и пећиначке библиотеке, стога је преглед године у сремским библиотекама помало окрњен, али очекујемо да је ово препрека коју ћемо у следећем броју превазићи.

Иако је у нашем региону присутан више од две деценије Годишњак ће живети онолико колико му даха и замаха дамо. Он је изнад уредника и редакције, који су подложни сменама. Он је одраз заједничког деловања и заинтересованости свих аутора. Ако нема спремних да се прихвате бележења претходне године, да сачувају своје реализоване програме, идеје и истраживачке подухвате, нема ни

Годишњака. Требало би да не посустанемо и да колико год се наша пракса мења у складу са потребама друштва, штампање Годишњака остане једна од мисија библиотекара и начин да сачувамо рад сремских библиотека из године у годину.

Милијана Дмитривић Торма

Мирјана Делић
Библиотека „Глигорије Возаровић“
Сремска Митровица
maticna@bgvsm.org.rs

ЈАВНЕ БИБЛИОТЕКЕ У СРЕМУ У 2024. ГОДИНИ

Библиотеке Срема су прошле године бројним активностима и различитим садржајима реализовале функцију културног и информационог центра својих заједница. Пратећи савремене трендове у билиотекарству и потребе корисника, сремске библиотеке су биле активне на унапређењу културе читања и задовољавању културних и информационих потреба грађана из домена библиотечко-информационе делатности.

Мрежу библиотека Срема у 2024. години чинило је седам јавних библиотека у Инђији, Иригу, Пећинцима, Руми, Старој Пазови, Сремској Митровици и Шиду, 22 огранка у насељеним местима, 50 основношколских, 17 средњошколских, једна библиотека општег типа и седам специјалних библиотека.

Књижни фондови

Фондови јавних библиотека Срема својим обимом, садржајем и доступношћу задовољавају културне, образовне, научне и друге потребе корисника различитог узраста, образовног и културног нивоа. У складу са тим битно је набављати и редовно обнављати фондове актуелним и разноврсним књигама и периодичним публикацијама у довољном броју.

На крају 2024. године јавне библиотеке Срема располагале су књижним фондом од 683.858 књига, што је за 13.910 више у односу на 2023. годину.

Место	Број књига		Набавка књига	
	2023.	2024.	2023.	2024.
Инђија	121.179	114.929	3.643	4.140
Ириг	51.080	52.300	2.072	1.148
Пећинци	53.996	55.588	2.333	1.591
Рума	79.215	77.429	1.566	2.493
С.Митровица	141.411	145.735	3.036	3.622
С.Пазова	181.411	184.598	3.955	4.506
Шид	41.657	53.279	1.722	1.774
Укупно:	669.949	683.858	18.327	19.274

Табела 1. Књижни фондови и набавка књига

Прошле године сремске библиотеке су, свим видовима набавке (куповина, откуп, поклон) обогатиле своје фондове са 19.274 књиге. Набавка је већа за 947 књига у односу на претходну, 2023. годину. Највише књига набавила је библиотека у Старој Пазови, затим у Инђији, следе библиотеке у Сремској Митровици, Руми, Шиду, Пећинцима и Иригу.

Место	куповина	откуп	поклон
Инђија	748	1.903	1.489
Ириг	511	456	181
Пећинци	545	797	249
Рума	308	1.502	683
С.Митровица	130	1.578	1.954
С.Пазова	781	1.764	1.961
Шид	461	726	587
Укупно:	3.484	8.726	7.104

Табела 2. Структура набавке књига

У укупној набавци и даље великим процентом учествује поклон. Куповином је приновљено 3.484 књига, а поклоном 15.830 (у овај број улази и 8.726 књига добијених Откупом Министарства културе и Покрајинским откупом). Значајну улогу у умањивању

негативног ефекта недовољног обима буџетских средстава за набавку књига од стране локалне самоуправе и даље има поклон Министарства културе и информисања и средства добијена од Покрајинског секретаријата за културу.

Корисници и коришћење књига

Библиотеке су својим фондовима, услугама и културним програмима настојале да унапреде квалитет живота у локалној средини.

У 2024. години јавне библиотеке Срема имале су 17.828 уписаних корисника или 560 мање него у претходној години.

Место	Број уписаних корисника		Број коришћених књига	
	2023.	2024.	2023.	2024.
Инђија	2.571	2.324	52.290	57.241
Ириг	1.044	1.192	14.059	14.250
Пећинци	1.273	1.318	10.328	10.497
Рума	2.578	2.680	21.779	48.895
С.Митровица	3.720	4.782	51.206	52.932
С.Пазова	4.335	3.550	56.273	55.884
Шид	2.867	1.982	28.643	19.044
Укупно:	18.388	17.828	214.228	258.743

Табела 3. Корисници и коришћење књига

Највећи број корисника и даље чине деца до 14 година. Висок проценат учешћа деце у укупном чланству у јавним библиотекама условио је бесплатан упис предшколских група, ђака првака и свих ученика основних школа на територији своје општине као и акције које библиотеке организују поводом ускршњих празника, у недељи одржавања Међународног сајма књига, у Месецу књиге, обележавања Међународног дана књиге за децу, Светског дана књиге, Дечје недеље и сл.

Мањи број уписаних корисника није утицао на смањење прочитаних књига. У 2024. години библиотеке Срема евидентирале су коришћење 258.743 књиге, или 44.515 више у односу на претходну годину. Сваки читалац је у просеку прочитао 14 књига.

Све библиотеке, осим своје примарне делатности, имају на располагању рачунаре са интернетом на услузи корисницима, као и веб сајтове којима информису кориснике о активностима и програмима који се организују током године. Корисницима библиотека које су аутоматизовале позајмицу омогућено је наручивање и резервација књига преко сервиса „Моја библиотека“.

Издавачка делатност

Библиотеке Срема имају развијену издавачку делатност, било да се објављивање врши континуирано или са мањим или већим прекидима.

Српска читаоница у Иригу је издала шест књига: два зборника, једну књигу књижевне критике, једну збирку песама, једну драму и једну књигу есеја. Зборник радова са стручног скупа „Манастири и библиотеке чувари културне баштине“. Зборник радова са научног скупа „Михизови сусрети 2024“. Књижевна критика „Књижевна дисперзија Борислава Михајловића Михиза“/ Маја Плавшић. Драма „Драма Михизовог доба“. Збирка песама „Блам“/ Зоран Митић. Есеји „Приче“/Лазар Живановић.

Градска библиотека „Атанасије Стојковић“ у Руми је издала три књиге: „ Ни за пуцањ ни за молитву“/ Мирослав Бата Нинковић, „Озбиљне приче Сањалице Маштарић“/ Александра Витас и „Замка за радознале“/ Маја Грачан Ливада.

Народна библиотека „Симеон Пишчевић“ у Шиду издавач је две књиге : „Ликомор“/ Ђорђе Јањатовић и „Приче из Непрљалића“/ Петар Терек.

Издавачка делатност Народне библиотеке „Др Ђорђе Натошевић“ у Инђији богатија је за пет нових наслова: збирка поезије „Прича о некадашњем“/ Жељка Аврић, зборник поезије са Међународног књижевног фестивала Инђија ПРО ПОЕТ 2024, зборник поезије “Осмехе поклањам, осмехе делим”, „Одрасли и клинци - као писци“, збирка поезије “ IL BOCCIOA (pupoljak)” / Нада Ћалић.

Народна библиотека у Пећинцима издала је током године две књиге: „Памтивек михаљевачке цркве“/Предраг Пузић и антологија српских епских песама „Мудар бјеше , ал се преварио“/приредили Милорад Голијан и Светлана Велимировић.

Библиотека „Глигорије Возаровић“ је издала 24. број Годишњака библиотека Срема.

Културна делатност

Током 2024. године реализоване су различите манифестације: изложбе, књижевне вечери и промоције, предавања, програми за децу, јубилеји, забавни програми и остале акције и програми који имају за циљ подстицање читања и промовисања библиотечких услуга. Велика пажња посвећена је раду са децом, те су библиотеке организовале групне посете предшколаца и ђака првака, школски час, књижевне сусрете са децјим писцима и радионице током целе године, у намери да приближе књигу деци и створе код њих лепу навику читања. Ове године приметан је рад у огранцима свих библиотека, пре свега са најмлађим корисницима. Организоване су многе радионице и посете библиотеци, али и промоције и изложбе за одрасле. Све библиотеке Срема су изложбама и другим пригодним програмима обележавале значајне јубилеје и остале важне догађаје као што су школска слава Свети Сава, 8. март - Дан жена, Ускрс, Национални дан књиге, Светски дан књиге, Међународни дан књиге за децу и друге значајне годишњице.

Летопис културних догађаја у библиотекама Срема

НБ „Др Ђорђе Натошевић“, Инђија

Промоције

- 8. 2. Промоција часописа „Пакрачки декрет“
- 29. 2. Представљање збирке поезије „Глад на веригама“ Симе Поткоњака
- 5. 4. Промоција књиге „У загрљају принца таме“ Симониде Милојковић
- 6. 4. Промоција књиге „Чаробне речи“ Мартине Боговац

10. 4. Промоција књиге „Шапат душа“ ауторке Славице Минић Цатић
12. 6. Промоција књиге “Прича о некадашњем“ Жељке Аврић
30. 10. Промоција књиге „Мајка Зорка“ Матије Бећковића
5. 12. Промоција књиге „Поезије житије светих“ др Андреја Мирицког
10. 12. Промоција књиге „Пречник страним речима и изразима“ Милана Обрадовића
14. 12. Промоција књиге „Око моје коже“ Весне Чортан

Програми за децу

26. 1. Радионица „Читајмо бајке“
6. 2. Радионица „Србија – моје село Крчедин“
8. 2. Радионица „Сисари“
- 21.2. Радионица „Слова“
22. 2. Радионица „Градови и велике грађевине“
18. 3. Радионица „Дрво“
2. 4. Међународни дан књиге за децу (ICBD – International Children’s Book Day)
Тог дана када се обележавао Међународни дан књиге за децу, деца до 14 година имала су могућност учлањењења са попустом од 50 % у Библиотеку.
1. 4. Радионица „Закорачимо у свет бајки“
28. 5. Радионица „Читајмо бајке – резултати пројекта“
30. 5. Радионица „Бајке“
11. 6. Радионица „Медвед“
11. 6. Радионица „Мали истраживачи животиња“
12. 6. Радионица „Слова“
27. 9. Радионица „Свемир и ја“
- 7 - 13.10. Дечја недеља „Ја сам дете имам план: толеранција и љубав за сваки дан“
17. 10. Радионица „Књига“
23. 10. Радионица „Дрво“
24. 10. Радионица „У мом дворишту“
25. 10. Радионица „Боје“
29. 10. Радионица „Пчеле“
6. 11. Радионица „Инђија“
7. 11. Радионица „Како преживљавају животиње?“
- 19.11. Радионица „Андерсенове бајке“

Остали програми

31. 1. Предавање „365 дана без дувана“, поводом обележавања Националног дана без дуванског дима
14. 2. Међународни дан даривања књига
28. 2. Национални дан књиге (и Дан Народне библиотеке Србије) Библиотека је на овај дан припремила акцију где су сви грађани општине Инђија имали могућност учлањења са попустом од 50%.
20. 2. Гостовање у објекту „Лабуд“
28. 3. Предавање посвећено животу и делу жена које инспиришу „Знамените жене инђијске општине Даница Јовановић и Злата Ранковић Томић“ у документарним радио-драмама
4. 4. Изложба „Земља живих у бојама“, изложба терапијског цртања
17. 4. Предавање у сарадњи са Домом здравља „Милорад Мика Павловић“ Инђија „Начин живота и здравље“, поводом Светског дана здравља.
25. 4. Пројекат „Жива библиотека- не цени књигу по корицама“
26. 4. Предавање о болестима зависности
15. 5. Дан породице
22. 5. Предавање о болестима зависности и сектама
26. 4. и 22. 5. Предавање у циљу превенције болести зависности код младих
30. 5 - 3. 6. Осми Међународни књижевни фестивал „ИНЂИЈА ПРО ПОЕТ“ 2024. године
25. 9. Додела награда на литерарном конкурс у Завичајног друштва „Ђорђе Војновић“ у оквиру манифестације Поетски дани – Мита Чортан
1. 10. Наступ Петра Бабина, руског хармоникаша, у сарадњи са Техничком школом „Михајло Пупин“
2. 10. „Натошевић у радио-драми“, документарни аудио приказ Зорице Банић
13. 6. Предавање поводом Светског дана борбе против насиља над старијима
15. 11. 24. Стручно-научни скуп Сусрети библиографа у спомен на др Георгија Михаиловић

Српска читаоница у Иригу

Промоције

1. 12. Промоција збирке песама „Исходишта и залазишта“ Тодора Бјелкића
3. 2. Промоција романа „Српско срце Јоханово“ Веселина Целетовића
21. 3. Промоција збирке песама „Док ми се очи плаве“ Срђана Малешевића
24. 5. Промоција књиге Аћима Тодоровића
8. 6. Представљање књиге „Мечка мора бити пред кућом“ Татјане Лојовић
12. 9. Представљање романа „Помор и страх“ Вулета Журића на Пударским данима
16. 9. Промоција збирке песама „Блам“ Зорана Митића
24. 9. Представљање књиге „Записи новосадских хроничара“ Зорана Кнежева
15. 11. Промоција књиге „Мој свет тамбуре“ у Мохачу

Програми за децу

2. 4. Међународни дан дечије књиге
28. 5. Промоција збирке песама кратких дечјих прича „Доситејевим путем“
6. 6. Завршни концерт Основне музичке школе „Теодор Тоша Андрејевић“
20. 11. Светски дан детета, промоција песничког стваралаштва Тодора Бјелкића

Остали програми

14. 2. Крсна слава Св. Трифун
8. 3. Позоришна представа „Од раја до безњенице“ у режији Зорана Суботичког
14. 3. Представљање рукописне књиге из 1399. године. Рукопис стар 625 година - „Пролог стиховни“, дело епископа Марка Пећког
6. 4. Полагање венаца херојима ратног ваздухопловства у априлском рату и отварање изложбе „Ваздухопловство краљевине Југославије“

15. 4. Изложба „Време нарциса“ Винке Давидовић
- 19 - 21. 4. Ускршњи сусрети у Реметици , Стручни скуп Мала Ремета
26. 4. Постхумна изложба „Замишљеност над природом“ Саше Филиповића
11. 5. 12. Стручни скуп „Манастири и библиотеке чувари културне баштине“
5. 6. Пројекција филма „Бежично“
12. 6. Изложба фотографија „Бата у 100 слика“ Елене Стојановић
4. 9. Представљање сабраних дела „Борислава Михајловића Михиза“
27. 9. Најава документарног филма „Сведок српске голготе“
4. 10. 62. Сабор библиотекара Срема
8. 9. Комеморација Петру Матићу Дулету
17. 10. Награда „Борислава Михајловића Михиза“
17. 10. Концерт „Изнад истока и запада“ састава „Ренесанса“
3. 11. Михизови сусрети 2024.
17. 11. Манифестација „Мачков дан младог португизера“
6. 12. „Ноћ библиотека-у загрљају песништва“
15. 12. Парастос Бориславу Михајловићу Михизу

Народна библиотека Пећинци

Промоције

5. 10. Промоција књиге „Додир плавих дубина“ завичајне песникиње Мирјане Деврње

Програми за децу

2. 4. Обележен Међународни дан деце књижевности, радионица „Чаролија читања“
5. 5. Радионица „Бонтон заувек“ аутора Јована Ђорђевића
9. 10. Дечја недеља
3. 12. Радионице „Упознавање музикалија“ ауторке Браниславе Трифуновић Шаламон

Градска библиотека „Атанасије Стојковић“ Рума

Промоције

- 6. 2. Промоција књиге „Хрватима с љубављу“ Александре Нинковић Ташић
- 2. 3. Промоција књиге „Сласна авантура кроз 4 годишња доба“ Вељка М. Мијушковића
- 14. 3. Књижевно вече, дела Љиљане Шарац
- 25. 3. Промоција часописа „Мајдан“
- 26. 3. Промоција књиге „Излаз“ Милорада Јелаче
- 3. 4. Промоција књиге „Коњи моје душе“ Ане Бугариновић
- 9. 4. Промоција књиге „Срби оптанти из Мађарске у Краљевини Југославији (1921-1941)“ Милана Мицића
- 17. 4. Промоција књиге „Моја љубав Никола Тесла“ Ане Атанасковић
- 19. 4. Промоција књиге „Песма о три света“ Владимира Пиштала

Програми за децу

- 19. 3. Промоција књиге „Приче о деци и за децу“ Милке Богдановић

Библиотека „Глигорије Возаровић“ Сремска Митровица

Промоције

- 14. 3. Промоција књиге „Дан као поручен“ Душана Домановића
- 21. 3. Промоција књиге „Песници Великог рата“ у организацији Књижевне заједнице и Библиотеке
- 4. 4. Представљена књига „Мој свет тамбуре“ Бошка Богичевића
- 5. 4. Промоција књиге „Свитања крај реке“ Петра И. Којића
- 12. 4. Представљена књига „Ромела“ Сање Обрадовић
- 25. 4. Представљене две збирке поезије Љиље Вујић Црнојакић, „ХаикУм“ и „Вучица“
- 28. 5. Промоција књиге „Неоткривена земља“ Татјане Миливојчевић у организацији Библиотеке и огранка у Босуту
- 11. 6. Постхумно представљена књига „Жена са кофером“ Вере Сладић

13. 6. Представљена књига „Ждрал“ Данијеле Милосављевић
20. 6. Представљено стваралаштво Цвијетина Баје Лобожинског
8. 8. Представљена збирка поезије „Дом“ Александре Ђорђевић
24. 10. Представљена књига „Славко Воркапић, наш Ворки“ Душана Познановића
21. 11. Представљена књига „Пакао коцке“ Владимира Недељковића
28. 11. Представљена збирка приказа, критика и есеја „Читање и промишљање“ проф. др Слађане Миленковић
30. 11. Представљена дела протојереја-ставрофора Драгомира Санда, припремљена изложба „Са страница Летописа протојереја-ставрофора Драгомира Санда“
6. 12. Поводом манифестације „Ноћ библиотека“ представљена „Поема о Мартинцима“ Радослава Раде Шумарског
11. 12. Књижевно вече Слободана Владушића
17. 12. Представљена збирка поезије „Слатко, горко, слатко“ Сузане Першић
27. 12. Промоција Годишњака Књижевне заједнице Сремска Митровица

Програми за децу

5. 1. Радионица „Стиже Божић“- Огранак Кузмин
16. 1. Манири и још понешто / Мушко-женски односи у пубертету
23. 1. Радионица поводом дана Светог Саве- Огранак Чалма
25. 1. Радионица „Шта знам о Светом Сави“- Огранак Мартинци
26. 1. Радионица „Ускликнимо с љубављу“- Огранак Кузмин
1. 2. Радионица „Моја библиотека“- Огранак Мартинци
27. 1. Изложба „Свети Сава“
1. 2. Изложбе „Дан Библиотеке“ и „Дан матерњег језика“
10. 2. Манири и још понешто / Туга и срећа
12. 2 - 31. 12. Радионице „Од А до Ш“
28. 2. Радионица „Постаћу писац“
8. 3. Изложба „8. март“
12. 3. Изложба „Пролеће“
20. 3. Изложба „Књига ме...“
2. 3. Манири и још понешто / Победе и порази

5. 3. Квиз „Шта знаш о Десанки Максимовић“ у ОШ „Јован Јовановић Змај“
5. 3. Радионица у Чалми поводом 8. марта
7. 3. Радионица „Пишем ти честитку сликом“- Огранак Мартинци
8. 3. Радионица „Данас ти желим...“- Огранак Кузмин
12. 3. Квиз „Шта знаш о Десанки Максимовић“ у ОШ „Слободан Бајић Паја“
19. 3. Квиз „Шта знаш о Десанки Максимовић“ у ОШ „Јован Поповић“
22. 3. У сарадњи са Водоводом организована радионица поводом Светског дана вода
26. 3. Квиз „Шта знаш о Десанки Максимовић“ у ОШ „Бошко Палковљевић Пинки“
24. 3. Изложба „Васкрс“
2. 4. Изложба „Светски дан књиге“
22. 4. Изложба „Дан планете Земље“
6. 4. Манири и још понешто / Истина и лаж
9. 4. Квиз „Шта знаш о Десанки Максимовић“ у ОШ „Свети Сава“
16. 4. Квиз „Шта знаш о Десанки Максимовић“ у ОШ „Добросав Радосављевић Народ“
19. 4. Радионица „Кузмин некад и сад“, Огранак Кузмин
23. 4. Квиз „Шта знаш о Десанки Максимовић“ у ОШ „Трива Витасовић Лебарник“
23. 4. Радионица поводом ускршњих празника - Огранак Чалма
24. 4. Радионица поводом ускршњих празника - Огранак Босут
24. 4. Одржан је „Ускршњи атеље“, 23. по реду
30. 4. Квиз „Шта знаш о Десанки Максимовић“ у ОШ „Бранко Радичевић“ Кузмин
21. 5. Изложба „67. рођендан“
16. 5. Изложба „126 година од рођења Десанке Максимовић“
28. 5. Изложба „Светски дан лептира“
6. 5. Радионица „Моје село“- Огранак Мартинци
8. 5. Квиз „Шта знаш о Десанки Максимовић“ у ОШ „Јован Јовановић Змај“ Мартинци
11. 5. Манири и још понешто / Шта знаш о пубертету?
16. 5 Велико финале квиза „Шта знаш о Десанки Максимовић“
20. 5. Радионица „Писао ми чика поштар“
22. 5. Радионица „Песма може све“

1. 6. Изложба „Међународни дан деце“
18. 6. Изложба „Светски дан сунца“
21. 6. Изложба „Лето“
29. 6. Изложба „Мали принц - Антоан де Сент Егзипери“
23. 5. Гост писац је Стефан Митић Тићми
24. 5. Радионица „Пишем, читам“- Огранак Кузмин
3. 6. Радионица „Насликаћу данас“- Огранак Кузмин
4. 6. Радионица „Кад порастем бићу...“- Огранак Мартинци
6. 6. Квиз за ђаке прваке „А у што је школа згодна“ , 24. по реду
8. 6. Манири и још понешто / Шта смо научили о манирима?
25. 7. Одржана је радионица на Сави „Насмејана ајкула“
18. 7. Изложба „Игор Коларов“
1. 8. Изложба „Глигорије Возаровић“
10. 8. Изложба „Море“
1. 9. Изложба „Добро дошли ђаци прваци“
17. 9. Изложба „35. Фестивал хумора за децу“
20. 9. Изложба „Јесен“
12. 9. Радионица „Школа и ја“- Огранак Мартинци
19. 9. Фестивал хумора за децу, 35. по реду, Лазаревац је доделио награде литерарну и ликовну
19. 9. Радионица „Упознајмо библиотеку“- Огранак Кузмин
25. 9. Одржан је 18. Маскенбал „У бајци станујем“
5. 10. Почела нова сезона креативних радионица „Од А до Ш“
5. 10. Манири и још понешто / Предрасуде
7. 10. Радионица поводом Дечје недеље - Огранак Босут
8. 10. Радионица „Кућа“ - Огранак Мартинци
10. 10. Радионица поводом Дечје недеље - Огранак Чалма
2. 11. Манири и још понешто / Љубав и мржња
14. 11. Радионица „Мој омиљени писац је...“- Огранак Мартинци
22. 10. Одржана је 25. Јесења радионица „Волим јесен златну“
9. 10. Изложба „Дечја недеља“
15. 10. Изложба „Деца су украс света“
20. 10. Изложба „Бранислав Нушић“
20. 11. По трећи пут одржана радионица „Имам право да читам , пишем и сликам ћирилицу“.
6. 12. Изложба „Јован Јовановић Змај“
20. 12. Изложба „Срећна Нова година“
4. 12. Радионица „Пирамида исхране“- Огранак Босут

7. 12. Манири и још понешто / Укуси - добри и лоши
17. 12. Радионица „Пишем сликом Деда Мразу“- Огранак Мартинци
18. 12. Радионица поводом новогодишњих празника-Огранак Босут
23. 12. Радионица „Деда Мразе не скрећи са стазе“- Огранак Кузмин
30. 12. Новогодишња радионица

Остали програми

23. 1. Изложба „Осам и по векова од рођења српског просветитеља Светог Саве“
5. 2. Дан библиотеке и електронска изложба „Ретроспектива једне године“
29. 2. Изложба „Милева Марић Ајнштајн“
5. 3. Изложба „Фрида Кало“
7. 3. Радионица из неуролингвистичког програмирања
1. 4. Изложба „Бранко Радичевић“
4. 4. Радионица из неуролингвистичког програмирања
11. 4. Одржана радионица „Причам ти бајку“ у вртићу „Лане“ у Мачванској Митровици
17. 4. Радионица из неуролингвистичког програмирања
22. 4. Радионица из неуролингвистичког програмирања
13. 5. Изложба „Вилијам Шекспир“
24. 5. Скупштина библиотекара Срема, представљен нови број Годишњака
21. 6. Изложба „Јохан Волфганг фон Гете“
- У јулу и августу Библиотека је имала кутак на Сави, где су издаване књиге и одржаване радионице за децу.
2. 9. Изложба „Travel and read books, enjoy the moment“
14. 10. Изложба „Марија Кири“
15. 11. Поводом Светског дана толеранције одржана радионица у ОШ „Добросав Радосављевић Народ“ у Салашу Ноћајском
- Новембар електронска изложба „Са страница летописа протојереја-ставрофора Драгомира Санда“ поводом Дана Петра Милошевића
- Новембар-децембар „50 година од оснивања хора *Сирмијум канторум*“, изложба о хору је постављена и физички и у електронском формату
16. 12. У вртићу „Бубамара“ одржана радионица „Бременски музиканти“

17. 12. У вртићу „Стоногица“ одржана радионица „Не волим књиге. Не волим. Нимало. И тачка.“

21. 12. Вече сећања и изложба „Сирмијум канторум-50 година од оснивања“

Током целе године за Сремске новине су писане препоруке за читање које су објављиване сваког петка у електронском формату.

Народна библиотека „Доситеј Обрадовић“ Стара Пазова

Промоције

9. 2. Промоција књиге „Југословенка“ Данијеле Сладић - Огранак Нова Пазова

21. 2. Промоција две збирке поезије Радмиле Ђ. Вукане

29. 2. Представљене две збирке поезије „Гласови кроз ноћ и јутро“ Бошка Станисављевића – Огранак Нова Пазова

6. 3. Представљање књиге „Америчко зло“ Марка Лопушине-Огранак Нова Пазова

14. 3. Представљено више романа Ненада Милкића, Огранак Нова Пазова

29. 3. Представљена књига „Град: психобиографија Цара Душана“ и „Човек по мери шињела-психобиографија Живојина Мишића“ Александра Мисојчића, Огранак Нова Пазова

29. 4. Представљена дела Љубице Жикић

13. 5. Представљен роман „Краљица јоргована: романсирана биографија Јелене Анжујске“ Ане Атанасковић

20. 5. Представљена књига „Сјај пртине“ Милисаву Вујачића

12. 6. Промоција збирке прича „Приче испод Виторога“ Катарине Миколашеве

14. 6. Представљена књига „Руске скаске“ Предрага Вукића- Огранак Нова Пазова

3. 9. Представљена књига „Ораховац рововима омеђан“ Борислава Косановића, Огранак Нова Пазова

17. 10. Представљена збирка песама „Крајина зове“ Радета Кнежевића

24. 10. Представљена књига „Голубац: Традиција, култура и народна веровања“ Александра Рецепића и Анђеле Ђермановић, Огранак Нова Пазова

28. 10. Поетско вече Невена Милаковића, Огранак Нова Пазова

22. 11. Промоција књиге „Путеви слободе“ Огњена Крњаја
 10. 12. Промоција књиге „Маша“ проф. Марије Дрљаче Калинић
 17. 12. Промоција збирке поезије „Ни за пуцањ ни за молитву“
 Мирослава Бате Нинковића
 Програми за децу
 26. 3. Књижевно вече за децу, гост Татјана Пуповац, Огранак Нова
 Пазова
 30. 3. Ликовна радионица за децу и одрасле, Огранак Нова Пазова
 8. 4. Обележен Светски дан Рома, Огранак Стари Бановци
 24. 5. Сајам учења за малишане, Огранак Стари Бановци
 12. 8. Ликовно-едукативна радионица „Митска бића као суперхероји“,
 Огранак Нова Пазова
 14. 8. Ликовно-едукативна радионица „Митска бића као суперхероји“,
 Огранак Белегиш
 15. 8. Ликовно-едукативна радионица „Митска бића као суперхероји“
 15. 8. Ликовно-едукативна радионица „Митска бића као суперхероји“,
 Огранак Голубинци
 16. 5. Ликовно-едукативна радионица „Митска бића као суперхероји“,
 Огранак Стари Бановци
 21. 8. Ликовна радионица „Калеидоскоп“, Огранак Нова Пазова
 23. 8. Радионица енглеског језика „Калеидоскоп“, Огранак Нова
 Пазова
 28. 8. Радионица енглеског језика „Калеидоскоп“, Огранак Нова
 Пазова
 29. 8. Ликовна радионица „Калеидоскоп“, Огранак Нова Пазова
 30. 9- 4.10. Дечја недеља
 30. 9- 4.10. Дечја недеља, Огранак Нова Пазова
 1. 10. Поводом Светског дана старих, радионица са бакама, Огранак
 Голубинци
 2. 10. Радионица „Веома гладна гусеница“, Огранак Војка
 3. 10. Програм са предшколцима, Огранак Војка
 3. 10. Програм за децу „Песници-весници“
 9. 10. Програм за школарце, Огранак Војка
 31. 10. Радионица „Азбука“, Огранак Нова Пазова
 5. 12. Радионица „Упознајмо Пазову“

Остали програми

- 27. 2. Вече посвећено словачкој књижевности „ZIMA S KNÍHOV / ЗИМА СА КЊИГОМ“
- 28. 2. Вече поезије
- 7. 3. Фото изложба Златка Пашка
- 21. 3. Јавни час поезије поводом Светског дана поезије
- 22. 5. Српско-словачко књижевно дружење
- 6 -10. 6. Недеља посвећена 200 година од рођења Бранка Радичевића, Огранак Нова Пазова
- 28. 8. Изложба „200 година од рођења песника младости и природе“, ауторке Марије Вучковић
- 1. 11. Поетско дружење са корисницима Центра за социјални рад и Друштвом за афирмацију инвалида „Феникс“, Огранак Нова Пазова
- 7. 11. Предавање за младе „Дигитална деменција“ аутора Недељка В. Јовића
- 19. 11. Изложба „Прошлост у сликама“ и представљање књиге „Кад чекање и неизвјесност успоре ритам живота“, Огранак Нова Пазова
- 28. 11. Предавање о саобраћају, Огранак Нова Пазова
- 4. 12. Програм „Поетски зов“ аутора Мише Станковића, Огранак Нова Пазова
- 12. 12. Изложба калиграфских радова посвећена ћирилици, аутора Милице Вујачића
- 25. 12. Програм „Поетски зов“ аутора Миодрага Миће Јакшића, Огранак Нова Пазова

Народна библиотека „Симеон Пишчевић“ Шид

Промоције

- 7. 2. Промоција романа „Излаз“ Милорада Јелаче
- 28. 2. Представљен „Каталог књига Народне библиотеке „Симеон Пишчевић“ Шид (1830-1918)“ Јоване Бакајлић и Јадранке Бајуновић
- 26. 4. Промоција књиге „Ветар и храст“ Зорана Марковића
- 17. 5. Промоција романа „Између снова“, завичајне ауторке Љиљане Јовановић
- 15. 10. Промоција романа „Софијина тајна облацима плута“, завичајне ауторке Снежане Михајловић

13. 12. промоција завичајног часописа „Шидина“

Програми за децу

- 28. 1. Промоција Зборника награђених литерарних радова „Свет без рата, деца говоре“ за 2023. годину
- 7. 2. Радионица „Упознајмо Србију“
- 13. 2. Радионица „Упознавање са радом Библиотеке“
- 2. 4. Међународни дан дечје књиге
- 8. 4. Радионица „Ала је леп овај свет“
- 19. 4. Радионица „Живот на двору“
- 23. 4. Светски дан књиге и ауторских права
- 30. 4. Радионица „Приче о књигама и сликама“
- 22. 5. Радионица „Наше мало краљевство“
- 7. 10 - 11.10. Дечја недеља
- 28. 11. Радионица „Учимо слова“

Остали програми

- 27. 1. Изложба посвећена Светом Сави
- 2. 2. Изложба под називом „100 година од рођења Мира Алечковић“.
- 15. 2. Изложбом обележено 220 година од подизања Првог српског устанка
- 25. 5. Изложба „155 година од рођења Алексе Шантића“
- 6. 6. Изложба стрипова под називом „Стрип –јединствена врста забаве“
- 24. 7. Караван културне манифестације „Филиповање“
- 16. 8. Великани српске књижевности
- 30. 8. Изложба „90 година од рођења Гроздане Олујић“
- 28. 9 - 30. 9. 45 „Вишњићеви дани“
- 11. 10. Посета пријатеља из Дервенте, Пелагићева, Брчког и Шида
- 25. 11. Међународни дан борбе против насиља над женама
- 29. 11. Програм поводом обележавања Међународног дана бранитеља женских права
- 3. 12. Изложба портрета уметнице Неде Глигић
- 12. 12. Литерарни конкурс Вишњићу, додела награда
- 17. 12. Поводом Дана Библиотеке награђени су читаоци (са највише поклоњених књига и највише прочитаних књига)

Јована Бакајлић
Народна библиотека „Симеон Пишчевић“
Шид
jovanabakajlic@gmail.com

ПРВА „НОЋ БИБЛИОТЕКА“ У ШИДУ

Иницијативу за одржавање прве „Ноћи библиотека“, коју организује Министарство културе РС, поздравили смо на својствен начин. С обзиром на то да је датум 6. децембар у нашој општини предодређен за одржавање свечане академије поводом Дана града Шида, наш допринос манифестацији „Ноћи библиотека“ одржао се 5. децембра, у складу са договором и одобрењем Матичне службе Народне библиотеке Србије.

Поводом одржавања прве Ноћи библиотека, одржана је прва промоција новог романа за децу „Приче из Непрљалића“, завичајног књижевника Петра Терека, а у издању Народне библиотеке „Симеон Пишчевић“ Шид уз помоћ и подршку општине Шид. Промоцију је водила Гоца Арсеновић, књижничарка са Дечијег одељења. О књизи су поред аутора говорили рецензенти: проф. Душан Лукић и Милица Живковић, мастер еколог, докторанд. Поред бројне публике, у првим редовима промоцију су красили ђаци III₂ разреда Основне школе „Сремски фронт“ са својом учитељицом Оливером Станојевић.

У уводном делу, Гоца Арсеновић је са најмлађим учесницима дочарала неке од делова романа, уз рецитације, питалице и брзалице. Најмлађи међу њима, били су Андреј Андрић и Миа Тарајић који су рецитовали брзалице из романа. Поред њих, песмице су читале Маша Тарајић, Маша Ђорђевић и Ана Гаврић, која је такође вече улепшала и умећем на флаути.

О значају овог штива за најмлађе, прво је говорио Душан Лукић, осврћући се на комплексност данашњице и њене проблеме у друштву, који се могу решавати оног момента када се млади нараштаји почну усмеравати ка правим вредностима, другарству, емпатији и чистој средини, баш како то овај роман препоручује између редова. Истакао је да ова књига није само намењена деци,

напротив, поручио је да сваки одрастао човек треба да је прочита. О важности укључења деце у токове рециклаже и лепих манира у природи и око нас, говорила је Милица Живковић, мастер еколог и асистент на факултету. Истакла је да је аутор на веома спретан начин повезао значајне поруке о заштити животне средине са дечијим чистим намерама и интересовањима, приближивши поруку романа најмлађим читаоцима.

На самом крају промоције, аутор је поново посветио пажњу и захвалност што је он први учесник у реализацији прве „Ноћи библиотека“, и то у библиотеци која је сада објавила већ другу његову књигу. Присутнима се обратила и директорка библиотеке Славица Варничкић, те је напоменула важност повезивања установа културе на својствен начин попут ове манифестације, где свака установа у одређеном моменту може да допринесе и да се повеже са својим радним сапутницима, у овом случају библиотекама. Лепа реч треба да се негује, а библиотеке су прве које имају задатак да је шире и чувају од заборавља. Прва ноћ библиотека 2024. године успешно је реализована уз велики одзив посетилаца и програм осмишљен да промовише читање, креативност и културни дијалог, како код деце и младих, тако и код свих старосних група. Циљ ове манифестације био је приближавање библиотечких услуга широј публици и јачање свести о значају библиотека као храмова културе. Показало се колико је ова манифестација значајна за локалну заједницу, те са задовољством очекујемо следећу годину и нове прилике за промоцију културе и читања.

Посетиоци су истакли да је ова манифестација допринела бољем разумевању значаја библиотека у заједници и инспирисала их да се више ангажују у културним активностима. Програм је посебно похваљен због иновативног приступа и укључивања различитих генерација.

Догађај је испратила локална телевизија „Коперникус“ Шид, а промовисан је путем Радио Шида, штампања плаката, друштвених мрежа и званичних сајтова локалне заједнице.

Прва Ноћ библиотека у Шиду, промоција књиге „Приче из Непрљалића“, аутора Петра Терека

Приказ књиге

Радња овог романа смештена је у малом имагинарном селу, чији становници живе скромним и поштеним животом. Одлучна група мистичних бића краси ликове романа и даје им најлепше, најодговорније људске особине. Ту су Еколина, Никоје, бака Дивна, Жаран и Клакицо. Према речима рецензента књиге, Душана Лукића „Аутор у причи имагинарним ликовима не одређује место, локацију пребивалишта“, како би на самом

почетку скренуо пажњу да се становници целе планете Земље могу поистоветити са авантурама и племенитим циљевима ове мале дружине. У безименом месту, након чудних и необјашњивих појава, становници схватају да им се појавио велики еколошки проблем, који је резултирао стварањем нове „врсте“ бића. На путу ка откривању самог проблема али и његових могућих решења, аутор је на занимљив начин приближио деци могуће последице немарности људске врсте према заштити животне средине.

Кроз незаборавне авантуре, читалац књиге може лако да замисли све пределе који се у књизи описују, те је тако један од познатијих драгуља из романа, а који се налази у нашој земљи у стварности, река Босут. Спој чисте реке, равничарских плодних ораница и густих столетних храстових шума, једноставно је савршена подлога за роман који брани став о еколошкој свести.

До каквих закључака је дошла дружина кроз борбу да се новој „врсти“, такође жртви људске немарности, помогне и одужи за претрпљен страх и тугу, читаоци ће бити у прилици да сазнају у последњој глави романа, где безимено село напоскон добија заслужен назив „Непрљалићи“. Дакле, опет се шаље глобална порука у свет, где свако село, сваки град, без обзира на ком се пределу планете налази, може да понесе један такав назив, и да допринесе бољој еколошкој свести.

Плакат: Приче из Непрљалића;
промоција књиге поводом прве
Ноћи библиотека; 2024.

Јелена Видаковић
Градска библиотека „Атанасије Стојковић“
Рума
jelenavidakovic3505@gmail.com

КАНТ И СТОЈКОВИЋ: ФИЛОЗОФСКИ ПРЕСЕК –
ПРЕДАВАЊА У ГРАДСКОЈ БИБЛИОТЕЦИ „АТАНАСИЈЕ
СТОЈКОВИЋ“

Свака библиотека носи у свом имену одређени културни и историјски значај, повезан са ликом и делом личности по којој је названа. Организовање предавања и програма који се односе на ту личност представља важан начин очувања њеног наслеђа. У случају Градске библиотеке „Атанасије Стојковић“, предавања о његовом научном, књижевном и филозофском раду доприносе бољем разумевању Стојковићеве улоге у српској просветитељској мисли. Предавања везана за Стојковића представљају својеврстан дуг културној историји, али и прилику да се његове филозофске мисли, у којима се препознаје, првенствено, Кантова практичка филозофија, а затим и трансцендентална логика и естетика, представе као идеје које су у то време обликовале европску мисао. Он је настојао да идеје родоначелника немачког класичног идеализма приближи тадашњој српској читалачкој публици, користећи наративну форму како би обрадио теме Кантове моралне филозофије, односно питања слободе, моралног закона и категоричког императива.

Рад се ослања на предавања која су одржана у току 2024. године у Градској библиотеци „Атанасије Стојковић“. Прво предавање, под називом „Кантова практичка филозофија у Стојковићевом *Кандору*“ одржано је 22. априла поводом три века од рођења немачког филозофа Имануела Канта. Друго предавање, „Проблем жанровског одређења Стојковићевог дела *Кандор*“ одржано је 20. септембра у знак обележавања годишњице рођења Румљанина Атанасија Стојковића. Предавања је одржала Јелена Видаковић.

У Стојковићевом делу „Кандор или откривење египатских тајни“ издатом 1800. године у Будиму видимо нацрт Кантове практичке филозофије, што није изненађујуће уколико знамо да је Стојковић докторирао филозофију 1799. године на Универзитету у Гетингену, као и да је његов професор Кестнер био Кантов пријатељ, што сазнајемо из писама.¹ Самим тим, Стојковић је био на изворишту тадашњих водећих филозофских мисли, које још увек представљају предмет истраживања и ослоња у савременим филозофским теоријама. У тренутку објављивања *Кандора*, Кант има 76 година, што говори да су савременици, односно, оно што је значајније, 1781. годину узимамо за почетак епохе немачког класичног иделизма у филозофији, јер је те године објављено дело „Критика чистог ума“ у којем је по први пут представљен трансцендентални идеализам. То нам недвосмислено показује да је Стојковић стварао у доба немачког идеализма, једног од најплодотворнијих периода у историји филозофије, упоредиво једино са класичним раздобљем античке Грчке оличеним у Платонову и Аристотелову мисли. И баш као што је унутар неколико деценија постављен темељ западне филозофије, тако је у кратком временском периоду од 50 година, и немачки идеализам обликовао модерну филозофску мисао, у којој је Румљанин кроз дело *Кандор* упознао српску јавност са доминантним идејама тог времена.

Кант своју теорију види као „коперникански обрт“ што нам говори о револуционарном преокрету, у овом случају, у филозофији, сматравши да треба пажњу и истраживање усмерити ка условима могућности сваког сазнања, и границама наших спознајних моћи.² У *Кандору*, Стојковић наговештава Кантову практичку филозофију која није она традиционална, зато што он из појма практичког искључује политичко, и све оно што се тиче спољашњих услова, јер се пита о оним условима који омогућавају искуство, конкретније, пита се о априорним принципима морала.

¹ Сандра Бекавац, „Атанасије Стојковић: живот и дело“, Универзитет у Новом Саду ПМФ, Департман за физику (2006), (преузето 16. 02. 2025) [https://www.df.uns.ac.rs/wp-content/uploads/publikacije/sandra_bekavac_-_diplomski_rad_\(d-463\).pdf](https://www.df.uns.ac.rs/wp-content/uploads/publikacije/sandra_bekavac_-_diplomski_rad_(d-463).pdf)

² Имануел Кант, *Критика чистог ума* (Београд: Дерета, 2012), 22.

На тај начин, Кант долази до моралне воље која је аутономна, а моралну филозофију коју он жели да утемељи гради на појмовима слободе, требања, моралног закона и категоричког императива. Стојковић обрађује теме, другим речима, појмове око којих је Кант градио своју практичку филозофију, попут појмова моралног закона и слободе, али их излаже на приступачнији начин, прилагодивши широј читалачкој публици. Стојковић пише: „Први закон сваког моралног учења је делати сходно самом себи“³, што је у директној вези са Кантовом аутономијом моралне воље, јер морални закон произилази из рационалне природе човека, зато је она аутономна. Уколико бива наметнута споља, кроз принуде или спољашње интересе, она постаје хетерономна, и то је разлог зашто Кант искључује политичко из практичког. Темељни принцип Кантове етике јесте да човек поступа у складу са законима које сам себи прописује као морално и рационално биће. Стојковић је разумео да је Кантов категорички императив средиште његове практичке филозофије, односно, да максима која је субјективна, може постати објективна ако важи за сва умна бића, „максиме су дакле додуше начела, али не императиви“⁴. Наглашавајућу универзалност моралног закона, односно, правило које постаје закон, Стојковић је исказао следећим речима: „Да би човечанство могло опстати и задржати своје достојанство, потребно му је неко правило за његово делање при којем би оно – испуњавајући га – вечно било срећно и које не би имало никаквог изузетка.“⁵ Овај део текста који старац говори *Кандору* подсећа и на Кантову другу формулацију категоричког императива⁶ којом се наглашава да моралност почива на поштовању човечанства као сврхе саме по себи. У *Кандору* се налази велики број примера који указују на то

³ Атанасије Стојковић, *Кандор или откровење египатских тајни* (Рума: Градска библиотека „Атанасије Стојковић“, 2023) 97.

⁴ Имануел Кант, *Критика практичког ума* (Загреб: Напријед, 1974) 50.

⁵ Атанасије Стојковић, *Кандор или откровење египатских тајни* (Рума: Градска библиотека „Атанасије Стојковић“, 2023) 121.

⁶ „Поступај тако да човечанство, и у свом сопственом лицу и у лицу сваког другог, увек узимаш као сврху, а никада само као средство.“ Имануел Кант, *Заснивање метафизике морала* (Београд: Дерета, 2004).

да је Стојковић дубоко разумео Кантову мисао, иако су деловали у различитим културним круговима.

Када говоримо о жанровском одређењу *Кандора*, мишљења су подељена. Још увек се води полемика око жанровског одређења, што само указује на сложеност дела. То говори да делу може да се приступа из различитих перспектива. При томе, свако ново тумачење дела обогатиће наше разумевање, а тумач ће приступити *Кандору* са својим предзнањем. Можемо рећи у контексту Гадамерове фузије хоризоната, Стојковићев *Кандор* је дело које се непрестано отвара новим интерпретацијама.

Овде ћемо изложити укратко пар интерпретација, и било би погрешно рећи који је начин сагледавања прави. Међутим, иако свако тумачење расветљује ствар и на изванредан начин открива нешто о самом делу, нека тумачења захватају више.

Најраспрострањеније мишљење јесте да је ово дело роман. Тако Јован Деретић износи тврдњу: „Кандор, према томе, има не само извесних елемената какви се у романима налазе, него и праву романескну фабулу у основи.“⁷ Даље наводи да је дело недовољно развијено, што се може закључити, али само уколико тумачимо дело из већ унапред донетог става да је реч о роману. Ипак, Деретић је опрезан и наводи да оно што старац прича младом Кандору јесте средиште дела, а не његов сусрет и однос са старцем који је заправо романескни оквир. Код ове интерпретације треба да истакнемо јасну разлику коју филозофија прави између форме и садржаја, а посебно када је реч о филозофским системима немачког идеализма, у чијем времену је ово Стојковићево дело и настало. У настојању да приближи Кантову мисао српској читалачкој публици, Стојковић је користио облик дијалога, што и није изненађујуће уколико знамо да је Платон писао у форми дијалога о филозофским темама. Кантов стил писања отежава разумевање његовог учења зато што су му реченице често дуге и сложене, испуњене стручним терминима, што захтева висок степен концентрације и предзнања, како би се оне у потпуности разумеле. Тежина произилази из саме природе Кантове филозофије која се бави трансценденталним условима могућности

⁷ Јован Деретић, поговор: *Аристид и Наталија; Фисика* (Београд: Нолит 1973) 235.

сазнања и морала. Ипак, Стојковић је Кантовој критичкој филозофији дао романескни оквир, омогућавајући тиме њено лакше усвајање, чиме је садржај остао верни одраз Кантовог филозофског концепта, а форма текста прилагођена тако да буде разумљива. Питање форме и садржаја овде добија додатни слој значења, што иде у прилог тумачењу Светислава Марића који каже: „Кандор није роман, није ни филозофски роман какве је писао Волтер, него је то спис филозофске садржине.“⁸ Скерлић је имао став да је Кандор *поучни и симболички роман*⁹ што говори о томе да Стојковић износи одређена знања кроз симболе и то нам оставља простор за нека нова тумачења каква је изнео Немања Радуловић. Наиме, он сматра да је Кандор иницијацијски роман, где се главни јунак упућује у одређени систем учења при чему се користе иницијацијски симболи и идеје, који указују на повезаност са масонским учењем.¹⁰ Слично као и Деретић, Радуловић је става да изостаје преображај иницираног кандидата, односно Кандора, и да то треба приписати неразвијеној књижевној техници, зато што се лик у роману не развија.¹¹ Уколико се вратимо на филозофску перспективу тумачења овог дела, схватићемо да није била Стојковићева намера да развије лик, већ филозофију, понајпре, Кантову практичку филозофију која је развијена у потпуности тек онда када „дођемо“ дедуктивним путем до категоричког императива, што Стојковић и јесте показао. Закључујемо да у питању није Стојковићева неразвијена књижевна техника, већ филозофски задатак. Из тога видимо његову основну намеру, а то је да дело није сматрао романом што се закључује из његових писама приликом слања овог дела угледним лицима, као и јасног потписивања на насловној страни као доктора филозофије. Сава Дамјанов дело назива *бајком о анђелу-пустињаку* где није реч о типичној просветитељској литератури, већ је реч о увођењу у

⁸ Светислав Марић, *Да ли је Стојковићев Кандор роман?* (Научни зборник МС, серија друштвених наука 1, 1950), 159-165.

⁹ Јован Скерлић, *Историја нове српске књижевности* (Београд: Завод за уџбенике и наставна средства, 1997), 107.

¹⁰ Немања Радуловић, *Стојковићев Кандор као иницијацијски роман*, (Летопис МС, год. 181, књ. 476, св. 3, септ. 2005), 447-455.

¹¹ Исто.

мистерије знања.¹² Такође наводи да дело „осцилира између две структурне парадигме: есејистичке (популарно – научно – филозофске) и романескне, која би се могла обележити и као романескно – фантастичка.“¹³ Недавна тумачења Кандора доприносе новим увидима у разумевање овог дела. Једно од њих је читање Кандора као психолошког развојног романа.¹⁴ Драгана Грбић наводи: „Отуда се ово дело [...] може окарактерисати и као психолошки роман аутобиографског карактера, јер управо онолико година колико у роману има главни јунак Кандор, имао је отприлике и сам Стојковић када је напустио Руму, и отиснуо се на пут науке – на пут (само)спознаје.“¹⁵ Пут индивидуације главног лика (Грбић), као и пут иницијације (Дамјанов, Радуловић) истиче централни мотив овог дела – пут унутар самог себе, а то је Стојковић исказао следећим речима: „Овима ја данас намеравам одговорити, и тебе у слободну вољу твог духа уверити, и тиме утврдити основ сваког закона. [...] Јер, зашто иначе ићи даље и тражити оно што је код нас, што је у нама.“¹⁶ Нагласак на унутрашњем трагању директно кореспондира са Кантовим филозофским заокретом ка субјекту као носиоцу сазнања и моралног закона. И док се *Кандор* може тумачити као трагање главног јунака за одговорима, за знањем, које претпоставља промене, трансформације, сазревање; тај процес представља стављање тежишта на форму субјективности. Дакле, оно што се читава као индивидуално спознајно путовање, са филозофског становишта одговара конституисању субјекта као извора слободне воље.

Без обзира на жанровске и интерпретативне недоумице, остаје чињеница да је Стојковићев текст својеврсни доказ укљу-

¹² Сава Дамјанов, *Фантастика у роману српских предромантичара*. 2, (Polja : mesečnik za umetnost i kulturu, год. 31, бр. 314, април, 1985) 134-136.

¹³ Исто, 135.

¹⁴ Драгана Грбић, *Атанасије Стојковић*. Јоаким Вујић (Нови Сад: Издавачки центар Матице српске, 2015) 13.

¹⁵ Исто, 13.

¹⁶ Атанасије Стојковић, *Кандор или откровење египатских тајни* (Рума: Градска библиотека „Атанасије Стојковић“, 2023) 179.

чености српског интелектуалног миљеа у савремене филозофске токове тог времена, и да је Кандор толико „важан за историју српске књижевности, да Атанасије Стојковић ништа више сем тог дела није написао, његово име би морало остати упамћено.“¹⁷

ЛИТЕРАТУРА:

1. Бекавац, Сандра, *Атанасије Стојковић: живот и дело*, Универзитет у Новом Саду ПМФ, Департман за физику (2006), (преузето 16. 02. 2025.) [https://www.df.uns.ac.rs/wp-content/uploads/publikacije/sandra_bekavac_-_diplomski_rad_\(d-463\).pdf](https://www.df.uns.ac.rs/wp-content/uploads/publikacije/sandra_bekavac_-_diplomski_rad_(d-463).pdf)
2. Грбић, Драгана, *Атанасије Стојковић. Јоаким Вујић*, Нови Сад, Издавачки центар Матице српске, 2015.
3. Дамјанов, Сава, *Фантастика у роману српских предромантичара*. 2, *Polja: mesečnik za umetnost i kulturu*, год. 31, бр. 314, април, 1985.
4. Деретић, Јован, *Аристид и Наталија; Физика*, Београд, Нолит 1973.
5. Кант, Имануел, *Заснивање метафизике морала*, Београд, Дерета, 2004.
6. Кант, Имануел, *Критика чистог ума*, Београд, Дерета, 2012.
7. Кант, Имануел, *Критика практичког ума*, Загреб, Напријед, 1974.
8. Марић, Светислав, *Да ли је Стојковићев Кандор роман?*, Научни зборник МС, серија друштвених наука 1, 1950.
9. Радуловић, Немања, *Стојковићев Кандор као иницијацијски роман*, *Летопис МС*, год. 181, књ. 476, св. 3, септ. 2005.

¹⁷ Драгана Грбић, *Атанасије Стојковић. Јоаким Вујић* (Нови Сад: Издавачки центар Матице српске, 2015) 12,13.

10. Скерлић, Јован, *Историја нове српске књижевности*, Београд, Завод за уџбенике и наставна средства, 1997.
11. Стојковић, Атанасије, *Кандор или откровење египатских тајни*, Рума, Градска библиотека „Атанасије Стојковић“, 2023.

Биљана Митровић
МШ „Петар Кранчевић“
Сремска Митровица
biljana_mtrvc@yahoo.com

БИБЛИОТЕКА/НОТОТЕКА МУЗИЧКЕ ШКОЛЕ “ПЕТАР
КРАНЧЕВИЋ“

Слика 1

„Свет књига је најлепши свет који је човек створио. Све остало је пролазно. Споменици се руше, народи нестају, цивилизације се развију па изумру, и после периода потпуне таме, све се изнова гради. Али у свету књига се налазе редови који су свему овоме сведочили, и преживели, нетакнути и свежи као онога дана када су написани, и даље дотичу срца људи, приповедајући о људима којих одавно више нема.“

Кларенс Шепард Деј¹

¹ Преузето <https://laguna.rs/laguna-bukmarker-19-citata-zbog-kojih-cete-se-iznova-zaljubiti-u-knjige-unos-6849.html>

Наведени цитат довољно говори о привилегији и задовољству које доноси рад у библиотеци. Постоји много библиотека са

Слика 2

различитим књигама, али све оне садрже знање и свет у којем можете боравити добровољно онолико колико желите. Можете бити авантуриста, поета, научник, радник, пољопривредник, истраживач, свемирски путник у времеплову - довољно је само да волите књигу.

У почетку је библиотека Музичке школе била врло скромна, пре би се могла назвати „један ормар за ноте“ и садржала је око две стотине нотних записа односно музикалија (затечено 2001. године). Углавном су наставници користили

личну литературу. Међутим, данас библиотека броји преко пет хиљада наслова, преко три стотине музичких и других цеде и деведе записа као и приличан број плоча и музичких помоћних средстава у настави. Нототека чува збирку нотних записа (композиција) Петра Кранчевића, композитора, по коме Музичка школа носи име. На Дан школе 26. фебруара (дан смрти П. Кранчевића), ученици и наставници посећују његов гроб уз пригодан програм нототекарке.

Од школске 2003/2004, у библиотеци је на неодређено време запослена, Биљана Митровић. Од 2005. библиотека је ушла у Регистар библиотека. Налази се у систему библиотека Републике Србије и поседује Правилник.

Нототека (како се назива у Музичкој школи) је поступно расла и развијала се са запосленима и ученицима. У њој се ради, ствара, машта, размишља, даје велики допринос васпитању и образовању, развоју личности и интелекта. Само је потребна љубав према књизи и деци. Свако у њој може наћи оно што га

Слика 3

интересује независно од узраста и стеченог образовања. Библиотеке не праве разлику међу људима. У музичкој библиотеци се одржавају радионице, презентације, часови, консултације са ученицима, наставницима и родитељима, слушање и гледање извођења композиција на рачунару као и дружење са добром књигом, писцима и композиторима.

Све чешће библиотеку посећују студенти (наши бивши ученици) у потрази за литературом потребном за израду семинарских, дипломских, мастер и докторских радова. Неретко долазе и старији житељи града који сада имају времена да нешто науче о музици и инструментима или прегледају богат избор енциклопедија.

Библиотека поседује фонд универзитетских уџбеника (издања неопходна за музичке предмете). За љубитеље читања има одабране наслове из белетристике, поезије и народне књижевности. Одабрана стара нотна издања (око 1900. године), чувају се у засебним ормарима јер имају посебан значај како за школу тако и за фонд који ће једног дана постати стара и ретка књига. Стаклена витрина крај степеништа чува лепе успомене – стару балалајку, фигуру Јапанке (поклон јапанског амбасадора), специјалне награде и симболе фестивала рађене у дрвету, на шољама...

У библиотеци се одвијају ваннаставне активности:

- секција „Млади композитори“ у сарадњи са Већем солфеђа (освојили мноштво награда на фестивалима, редовно учешће у програмима Градске библиотеке...)
- литерарна секција (награде на разним конкурсима у установи и даље)
- ликовна секција (награде на локалном нивоу)
- драмска секција (представе извођене јавно у школама и Позоришту)
- рецитаторска секција (учешће и награде на Окружном и Републичком такмичењу)
- медијатечка секција (сарадња ученика у сређивању фонда и упознавање са истим)

Слика 4.
Литерарна секција

Слика 5. Драмска секција
Светосавска драматизација

Библиотека је носилац програма за Светог Саву, Осми март, Дечју недељу и Нову годину. Активан је учесник у многим пројектима наставника.

Обавезне су изложбе за ученике и наставнике, обично тематске или везане за пројекте (“Домаћи композитори“, „Жене владарке“...).

Слика 6. Библиотекарка

Култура сећања је посебан сегмент рада нототеке у чијем оквиру се обрађују теме у вези са холокаустом и страдањем српских жртава у ратовима (Спомен-гробље и Легет у Сремској Митровици као и логор Јасеновац).

Сарадња са установама у граду је стална (Градска библиотека, Музеј, Галерија, Архив...). Често су ученици Музичке школе извођачи пригодних композиција на презентацијама, гостовањима, културним и другим дешавањима у граду и околини. Посредник је нототека Музичке школе.

Хуманитарне акције су присутне у раду нототеке као донације библиотекама у оснивању у Србији и суседним земљама или прикупљање и формирање пакета са школским прибором и књигама за децу на Косову.

Велики број програма и разноврсни садржаји чине библиотеку Музичке школе важним чиниоцем у свакодневном раду запослених и ученика.

ЛИТЕРАТУРА:

1. Годишњи извештаји нототекарке 2003-2025. Архива Музичке школе
2. Летопис МШ „Петар Кранчевић, 1962-2005.
3. Летопис МШ „Петар Кранчевић“ у електронској форми, <http://mskrancevic.edu.rs/>
4. Презентација нототеке – Досије библиотекарке – стручно усавршавање
5. Слике 2-6 преузете из презентације о Музичкој школи
6. Цитат и слика 1 преузети са <https://laguna.rs/laguna-bukmarker-19-citata-zbog-kojih-cete-se-iznova-zaljubiti-u-knjige-unos-6849.html>

Андреа Живковић Мушкиња
Народна библиотека „Др Ђорђе Натошевић”
Инђија
andreazivkovic@gmail.com

У ИНАТ ЗАБОРАВУ: О ПОЛИТИЧКОМ ДЕЛОВАЊУ СТЕВАНА ДОРОЊСКОГ, ЗНАМЕНИТОГ КРЧЕДИНЦА

Стеван Дороњски рођен је 26. септембра 1919. године у Крчедину. Отац Никола био је сеоски месар, одрастао као сироче у Бешки, али и паор који је обрађивао комад земље који је у мираз донела његова жена Стаза, из угледне крчединске куће Стефановић. Живели су веома скромно. Поред Стевана, имали су још једног сина, Душана.

Основну школу Стеван је завршио у родном селу, након чега уписује Карловачку гимназију. Први дан у гимназији, 1930. године, одредио је у психолошком смислу Дороњског, по његовом сопственом сведочењу, да касније прихвати комунистичке идеале. „Отац ме је, тог првог дана [...] ухватио за руку и повео. Пре тога, одвео ме је у Нови Сад и купио одело. Пошто сам растао као из воде купио ми је драј-фиртл панталоне преко колена, јер ћу ја за годину дана израсти, па ће ми таман бити како треба. Затим смо отишли у гимназију [...]. Пред вратима стајала су господа са својом децом. Сви су они имали модерне панталоне, дечије, до пола бутина. А, ми, сељачићи, сви смо имали преко колена, ни дугачке, ни кратке. И мој отац, и други сељаци, очеви мојих другова, стајали су позади, нико од њих није пришао напред. Они су се међусобно упознали, како то већ сељаци раде. Прво су децу богаташа пустили у школу, а нас, сељачку, су пустили последње. Њихове родитеље пустили су у школу. А сећам се једнога од наших очева који је ишао по блату. Дежурни професор зауставио га је, па, мада је био први, рекао му је да не може да уђе јер ће све

испрљати. И како рече њему да не може, тако и мој отац стаде. Мислио је да и он не сме“¹

Године 1937. Дороњски се придружио Савезу комунистичке омладине Југославије (СКОЈ). У Карловачкој гимназији стекао је и нека познанства која ће трајати дуго, а осим људи из политичког миљеа, гради познанства и са значајним људима наше културе. Један од њих је и Борислав Михајловић Михиз кога ће управо Дороњски склонити од политичке афере из Београда у Нови Сад, за управника Библиотеке Матице српске. Зато му Михиз на једној новогодишњој честитки пише „Хвала ти за хлеб“.²

Повезује се Стеван Дороњски у то време и са значајним војвођанским комунистима: Јанком Чмеликом, Радивојем Ћирпановим, Светозарем Марковићем Тозом, Аћимом Груловићем.

Почетни скојевски рад у гимназији, препоручио га је за пријем у Комунистичку партију Југославије (КПЈ) у коју је примљен у Крчедину, 1939. године.

У друштвеном животу свог родног Крчедина, Дороњски је био веома активан. Када је 1937. године локална подружница Земаљског савеза пољопривредних радника покренула штрајк у каменолому, са радницима су се повезали скојевци Петар Релић, Душан Летић и Стеван Дороњски. Штрајк је тада окончан успешно, повећањем цене надница и добијањем бољих услова рада. Комунисти, на челу са Дороњским, имали су утицај и на рад крчединског соколског друштва. На њихову иницијативу су се сви радници каменолома учланили у „Сокол“. Друштво је основало Фудбалски клуб „Славија“, различите секције, укључујући и драмску која је припремала позоришне комаде Горког, Чапека, Нушића и Цанкара, а имали су и библиотеку.

У септембру те године Стеван Дороњски одлази на студије ветерине у Београд и одмах се укључује у студентску партијску организацију. Учествује у студентским демонстрацијама 1939.

¹ Stevan Doronjski, *Borba SKOJ-a u Vojvodini* (Novi Sad: Glas omladine, 1981), 74.

² Ranko Končar i Dimitrije Boarov, *Stevan Doronjski: Odbrana autonomije Vojvodine* (Novi Sad: Muzej Vojvodine, 2011), 46-47.

године. У то време, у Војвођанској академској трпези, организацији која се бавила смештајем и исхраном војвођанских студената, упознаје Жарка Зрењанина Учу, водећег војвођанског комунисту и прихвата његове идеје и „погледе не судбину Војводине после сањане револуције“.³

Имао је Дороњски вештину да избегне полицијски надзор и хапшења пред рат. Окупација Југославије, 1941. године, затиче га у Крчедину. То је било једно од ретких села у коме су одржане уличне манифестације против пакта са Немачком, а у којима је учествовало преко 300 људи. Одржан је тих првих дана и партијски састанак на коме је одлучено да се прикупља оружје и набаве радио-апарати. Дороњски је касније говорио да су се све грађанске омладинске организације у Срему распале почетком рата, једино је остао Савез комунистичке омладине. Крајем лета 1941. године, крчединска група комуниста, скојеваца и њихових другова склонила се у Стару Пазову у куће Словака, поузданих људи Јанка Чмелика. После неког времена одлучено је да се седморица од њих, наоружани, преместе у атар Белегиша. Ту је формиран Подунавски партизански одред који од мале групе људи израста у снажну борбену формацију, у којој је Дороњски постављен за комесара, а која је већ у првим данима извела неколико успешних диверзантских акција. У свом говору, на откривању споменика Подунавском партизанском одреду, 1975. године у Инђији,⁴ Дороњски каже: „Морална чврстина и храброст бораца Подунавског одреда испољавала се у свакој борби, у свакој акцији. [...] Много пута је непријатељ намеравао да их уништи, чак је објављивао да је у томе и успео. И баш у време када је непријатељска пропаганда најгласније трубила да је уништила партизане на Фрушкој гори, тада су Подунавски и Фрушкогорски одред ослободили изванредан број места и створили прву слободну

³ Исто, 603.

⁴ У центру Инђије, 1975. године, подигнут је споменик Подунавском партизанском одреду. Представља стилизовану фигуру партизана висине 3,5 m на постаменту висине 1,5 m. Фигура и постамент су изливени из једног дела чиме се ствара утисак да је партизан изникао из земље и да је њен саставни део. Аутор споменика је академски вајар Владислав Петровић.

територију Војводине. [...] Борци овог одреда, где год су били, часно и храбро су се борили до краја, и [...] извојевали победу“.⁵

После Пећиначког партијског саветовања војвођанских комуниста, у децембру 1941. године, Стеван Дороњски постављен је за секретара Окружног комитета СКОЈ-а Срема и члана Окружног комитета КПЈ за Срем, те рат проводи у политичком раду заједно са Јованом Веселиновим Жарком и Аћимом и Николом Груловићем. Они су били и водеће политичке личности устанка у Срему и главни борци за успостављање аутономије Војводине у будућој федеративној Југославији.

Врло је активно радио на издавању штампе народноослободилачког покрета у Срему – *Глас омладине*,⁶ *Истина*, *Наша борба*, *Слободна Војводина*.

Још током рата креће врло интензиван политички рад Стевана Дороњског. Почетком 1943. године изабран је за организационог секретара СКОЈ-а и УСАОЈ-а за Војводину, а крајем 1944. године постаје и политички секретар ових организација.

Један је од кључних организатора Првог конгреса антифашистичке омладине Војводине у тек ослобођеном Новом Саду, 1944. године. Након ослобођења, Дороњски прелази у Централни комитет СКОЈА-а у Београду и као организациони секретар и члан најужег руководства Народне омладине, обавља најодговорније дужности у тим руководећим телима.

У Војводину се враћа 1948. године, када је изабран у Секретаријат Покрајинског комитета КП за Војводину. Политички секретар и први човек војвођанске партијске организације постаје 1951. и на тој дужности остаје до 1963. године. Ступањем на дужност суочава се са тешким последицама претходне политике на, пре свега економски, развој Војводине. Почиње борба за промену економских прилика, а економски интереси у сфери

⁵ Stevan Doronjski, *Savez komunista Jugoslavije u akciji* (Novi Sad, Centar PK SKV za političke studije i marksističko obrazovanje, 1977), 288.

⁶ Овај лист Дороњски је покренуо са Станком Веселинов Секом, 15. маја 1942. године, у Новим Карловцима (Сасама), на иницијативу Окружног комитета КПЈ за Срем. Они су листу дали назив и били уредници до септембра 1943. године.

пољопривреде, реконструкције старе индустрије и развоја прехранбене почињу се артикулисати 1952. године. Та политика сукобиће се, почетком 60-их година, са интересима тадашњег руководства Србије, које је припрему за доношење новог Устава 1963. године, искористило за нападе на саме темеље покрајинске аутономије унутар Србије. Тако се Дороњски нашао у средишту политичких сукоба партијског руководства Србије и Војводине. Повод за то је била аутономија Војводине, њен политички идентитет и уставне перспективе.⁷ Дороњски је одбацивао свођење покрајинских аутономија на ниво административних области под „искључивом супремацијом централне власти у Србији“ и износио је став да све у вези са оснивањем и укидањем аутономних јединица припада уставу Федерације, као и да се права народности регулишу тим уставом, па и положај војвођанске делегације у Већу народа Савезне скупштине.⁸ Због отпора партијском руководству Србије и својих доследно аутономистичких схватања, сукоб се по Дороњског завршио неповољно, повучен је са челне функције у Војводини, али је тада одбрањена аутономија у најважнијим аспектима.⁹

Његове идеје су 1967-68. године однеле политичку победу и аутономне покрајине су уставним амандманима 1968, 1971. и Уставом СФРЈ из 1974. године добиле пун капацитет овлашћења пре свега у сфери економске политике те је Војводина доживела невероватан економски процват. Дороњски, стога, има највеће заслуге у борби за очување аутономије Војводине, за унапређење њеног положаја у југословенском федерализму, као и у модернизацији војвођанске пољопривреде током целог социјалистичког раздобља и у конституисању водећих културних и научних институција у Новом Саду.¹⁰

⁷ Končar i Boarov, *Stevan Doronjski: Odbrana autonomije Vojvodine*, 606.

⁸ Исто, 607.

⁹ Функције које је обављао у Војводини: од марта до децембра 1953. године био је председник Извршног већа Народне скупштине АП Војводине, а потом, до јула 1963. године председник Народне скупштине АП Војводине. Када је премештен у Београд, од јула 1963. до јуна 1965. године обавља функцију потпредседника извршног већа СР Србије.

¹⁰ Končar i Boarov, *Stevan Doronjski: Odbrana autonomije Vojvodine*, 603.

Након 1974. године, Дороњски је константно у врховним органима СКЈ, а у исто време и у Председништву СФРЈ као један од најближих Титових сарадника.¹¹

Стеван Дороњски носилац је Партизанске споменице 1941, а одликован је и највишим југословенским, али и високим страним одликовањима.¹²

Почевши од уређења и издавања штампе народноослободилачког покрета у Војводини, објавио је Дороњски и велики број идејно-политичких, теоријских и других студија и чланака, а један део њих садржан је у књигама *Савез комуниста Југославије у акцији* и *Борба СКОЈ-а у Војводини*.

Умро је у Београду, 13. августа 1981. године, а сахрањен је у Алеји народних хероја и истакнутих револуционара на Градском гробљу у Новом Саду.

ЛИТЕРАТУРА:

1. Doronjski, Stevan. *Borba SKOJ-a u Vojvodini*. Novi Sad: Glas omladine, 1981.
2. Doronjski, Stevan. *Savez komunista Jugoslavije u akciji*. Novi Sad: Centar PK SKV za političke studije i marksističko obrazovanje, 1977.
3. Končar, Ranko i Dimitrije Boarov. *Stevan Doronjski: odbrana autonomije Vojvodine*. Novi Sad: Muzej Vojvodine, 2011.
4. Рокнић, Момчило. *Знаменити Инђинчани*. Инђија: аутор, 1999.
5. “Stevan Doronjski: izložba”. Novi Sad: Muzej socijalističke revolucije Vojvodine, 1982.

¹¹ Од маја 1977. до маја следеће године био је потпредседник Председништва СФРЈ, а од октобра 1979. до октобра 1980. председавајући, односно председник Председништва Централног комитета СКЈ.

¹² Одликован је: Орденом за храброст, Орденом братства и јединства са златним венцем (два пута), Орденом заслуге за народ са златном звездом, Орденом народног ослобођења, Орденом Републике са златним венцем и Орденом јунака социјалистичког рада. Примео је и низ повеља, плакета и диплома од разних организација и институција.

Ивана Јовановић
Библиотека „Глигорије Возаровић“
Сремска Митровица
ivana.ridjosic@gmail.com

ОГРАНАК „МИЛИЦА КЕКЕЗОВИЋ-МИЦА“ У ШАШИНЦИМА

Село Шашинци се убраја у једно од села која су највише напредовала на територији Срема у прошлом веку. У овом селу ниче један од првих Домова културе у чијим просторијама се отвара библиотека са читаоницом 1953. године.

У то време библиотека располаже фондом од око 800 књига, свакодневно се обезбеђује редовна дневна штампа те окупља не само љубитеље добре књиге но и све оне који активно прате збивања у тада већ слободној Југославији. У огранку ради један библиотекар који издаје књиге, кроз свеску задужења са роком враћања од 8 дана. Библиотека располаже како са дечијом тако и са литературом за одрасле, сређеном по абecedном реду, а увид у књижни фонд могао се сазнати на основу посебног списка који се држао на видном месту. Библиотекар ради двократно у преподневним и поподневним часовима. Упоредо са Месном ради и библиотека у основној школи која располаже фондом од око 300 књига. Бригу о школској библиотеци воде наставници школе у сарадњи са ученицима. Фонд књига се из године у годину повећава из средстава добијених организовањем ђачких приредби.

Одвојен рад Месне и школске библиотеке траје до 1962. године, када се отвара друштвени клуб и библиотекар прелази на ново радно место у друштвеном клубу, где се преноси дневна штампа, а бригу о Месној библиотеци преузимају наставници.

Књиге се и даље издају на читање уз потпис корисника на књижни картон у Месној библиотеци два пута недељно, уторком и четвртком, у поподневним часовима. Бригу око издавања књига из Месне библиотеке преузима задужени наставник из основне школе. У школској библиотеци се уводи дежурство ученика

седмог и осмог разреда за издавање књига уз контролу наставника који води и Месну библиотеку.

У овом периоду број чланова Месне библиотеке се нагло смањује и структуру чланова углавном чине средњошколци. Чита се најчешће литература из обавезне школске лектире, а остали жанрови делимично остају запостављени.

Овакво стање са чланством наводи представнике Месне заједнице на размишљање о стварању услова за рад библиотеке која би објединила целокупан фонд књига постојећих библиотека. Године 1975. покреће се акција око уређења просторије у Дому културе која би искључиво служила за рад библиотеке. Прикупља се сав потребан намештај и прибор за отварање читаонице са библиотеком. За опремање ове просторије користе се средства Месне заједнице и Дома културе, а део намештаја се реновира и прилагођава за овакву врсту делатности.

У исто време ступа се у контакт са Библиотеком „Глигорије Возаровић“ из Сремске Митровице и преговара о припајању огранка матичној библиотеци. Овакав захтев Месне заједнице, библиотека из Сремске Митровице прихвата и приступа евиденцији књижног фонда којим располажу школска и Месна библиотека. Сматра се потпуно оправданим да све књиге буду прикупљене на једном месту и да издавање књига обавља једно лице које би било запослено у Матичној библиотеци, али са описом радног места библиотекар у овом селу.

Започиње се са прикупљањем нових књига како би се фонд проширио у складу са захтевима и потребама различитих категорија корисника у сеоској средини. Огранак је званично отворен почетком децембра 1976. године када у њему почиње да ради књижничар Светислав Радосављевић.

У тим данима интересовање за књигу показао је велики број људи различитих професија и занимања. Чланови Огранка постају ученици основне школе, средњошколци, студенти и добар део индивидуалних пољопривредних произвођача. Спајањем две библиотеке те 1976. године фонд је бројао око 1500 наслова. Рад Огранка постаје брзо запажен и већина мештана постаје заинтересована да се повећа књижни фонд како би се задовољила различита интересовања средине.

У повећању фонда главну улогу је одиграла Библиотека „Глигорије Возаровић“ из Сремске Митровице, тако да се већ почетком 1977. године, број књига увећава за трећину. Просторија у којој је смештен Огранак убрзо постаје мала и нефункционална, а стари ормани недовољни да приме постојећи књижни фонд. Пошто је средина учила значај огранка у сарадњи са матичном библиотеком покреће се акција на опремању додатне просторије која ће служити за рад сеоске библиотеке. Прикупљају се средства и сав потребан материјал како би радови несметано могли да почну. У овој акцији матична библиотека, која добија приход од 12 милиона динара и улаже у опремање Огранка, одиграла је важну улогу. Дом културе у Шашинцима учествовао је са око пет милиона динара за уређење нове просторије.

У Дому културе одабрана је једна запуштена просторија од око 80м² и донета одлука да се у тој просторији могу извршити сви потребни радови у циљу добијања новог библиотечког кутка. Након неколико месеци од старе и напуштене постаје врло модерна просторија са новим регалима и плакарима у које може да стане 5000 нових наслова. Купљено је 10 столова са 30 тапацираних столица и једним радним столом опремљеним за ову врсту делатности. Електрично осветљење се посебно регулише инсталирањем неонског светла, а постављају се и електричне пећи. Овако уређена просторија постаје један од најлепших кутака у читавом селу.

Упоредо са овим радовима прави се и летња башта библиотеке која се надовезује на новоуређену просторију, а која ће прерасти у летњу читаоницу предвиђену за боравак чланства током летњих месеци. На предлог представника села упућује се захтев Библиотеци „Глигорије Возаровић“ за добијање имена овог Огранка у знак сећања на младу револуционарку из Шашинаца, Милицу Кекезовић Мицу.

Поводом обележавања Дана ослобођења и 500 година постојања села, 27.10.1977. године отворен је огранак под називом „Милица Кекезовић-Мица“, на свечаној академији на којој су присуствовали истакнути песници наше средине, општински челници, чланови Савеза бораца, чланови породице Милице

Кекезовић. Овом свечаношћу означен је почетак рада реновираног библиотечког Огранка у Шашинцима.

Библиотека у то време располаже фондом од око 2.500 књига посланих по УДК-а систему. Прву књигу инвентара саставио је књижничар Светислав Радосављевић уз помоћ колегинице Марије Дражић. Каснијих година то ради обрада матичне библиотеке.

Члановима библиотечког Огранка се издају књиге на коришћење, тако што се сваки члан задужује књижном картоном који се приликом задужења ставља у „цеп“ корисника, а на картон који се носи кући уписује се инвентарни број књиге и датум враћања исте. Рок за враћање књиге је 15 дана, у случају закашњења корисник плаћа минималну надокнаду.

Сви цепови у радном столу (задужени и незадужени) поређани су по редним бројевима ради лакшег и бржег рада. Библиотекар је дужан да сваку књигу прегледа приликом враћања. Након завршетка радног времена књиге се улажу на своје место, а затим се свде статистички подаци. До 1984. Огранак је радио са пола радног времена, после те године уводи се пуно радно време. Огранак се редовно снабдевао недељним и месечним часописима и листовима као што су „Нин“, „Пољопривредник“, „Добро јутро“, „Дуга“, „Сремске новине“ и „Месна заједница“.

Старосне границе у Огранку не постоје, а чланови библиотеке су од оних који први пут сазнају за књигу до оних који читају већ неколико деценија. Због великог интересовања, заједница и Библиотека „Глигорије Возаровић“ успеле су да повећају фонд књига за око 3000, што у односу на број становника у селу пружа солидну могућност за њихово образовање и културно уздизање.

У циљу што већег окупљања чланства и бољег рада Огранка, дошло је и до формирања књижевног клуба „Милица Кекезовић-Мица“. Овај клуб је формиран у заједници са Домом културе у Шашинцима, а његов задатак је био да окупља љубитеље добре књиге и младе песнике-аматере, у циљу одржавања књижевних трибина, где су били укључени сви чланови библиотеке у сарадњи са матичном библиотеком која би пружала стручну помоћ и подршку. Организоване су књижевне вечери и сусрети са писцима, изложбе књига и ликовног стваралаштва.

Огранак некад

Године 2002. секретар Месне заједнице у Шашинцима захтева да се библиотека исели из просторија Дома културе и припоји Основној школи „Јован Јовановић Змај“ што је и учињено. Књижничар Светислав Радосављевић поред својих сталних задужења имао је задатак да окупља младе талентоване песнике, организује предавања из области културе и свих других области за које средина показује интересовање. Светислав је у Огранку радио све до одласка у пензију 2014. године. После његовог одласка у село долази нови књижничар Драгана Макивић и Огранак се убрзо затвара.

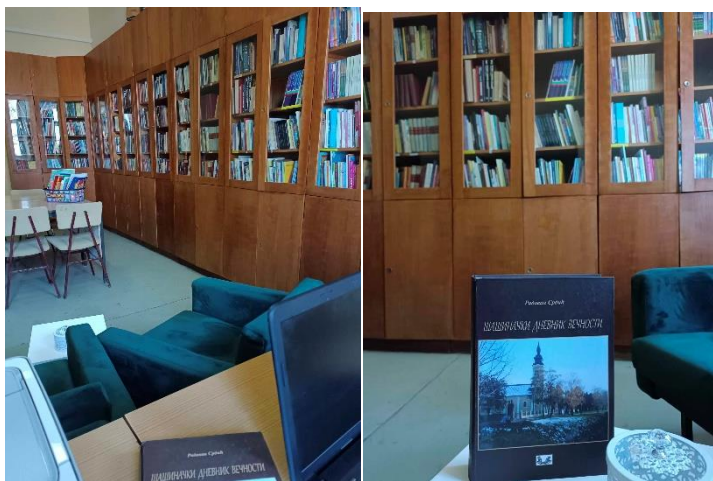
Огранак у Шашинцима поново почиње да ради у јануару 2024. године када на то радно место долази дипломирани библиотекар Ивана Јовановић. Како је Огранак био затворен дуги низ година требало је поново покренути и приволети кориснике да се врате читању. Одмах по отварању учлањено је 105 нових корисника, неки су учлањени у градској библиотеци, али редовно долазе у Огранак како би позајмили књиге. Мештани села се поново враћају у библиотеку.

Фонд је уређен према Универзалној децималној класификацији и смештен у свој простор. Лисни алфабетски и стручни каталози су затворени. Након ревизије децембра 2020. године утврђено је стварно бројчано и физичко стање инвентарисане библиотечко – информационе грађе и извора. Редовну набавку и обнављање фонда врши Библиотека „Глигорије Возаровић“ из Сремске Митровице.

Све нам говори да је ово један од Огранака који је био у константном процвату, да се не смемо ни једног тренутка задовољити постојећим фондом и да морамо, ако хоћемо да прихватимо токове савременог живота, библиотечки фонд богатити из године у годину новом литературом савременом и приступачном за средину.

За допринос библиотекарству и ширењу писане речи од 1977. године дугујемо захвалност и велико признање дугогодишњем књижничару у Огранку Светиславу Радосављевићу, који је својом упорношћу, преданим радом и изузетним залагањем довео до тога да је овај Огранак један од најразвијенијих у Општини Сремска Митровица.

На крају бих се захвалила Светиславу Радосављевићу који ми је дозволио приступ својој личној архиви. Његова љубав и преданост послу, његове приче о библиотеци и свом искуству, инспирисале су ме да зароним дубље и напишем неколико редова о Огранку. Његова посвећеност раду и људима подсетила ме је да је посао библиотекара много више од књиге – то је брига о знању, заједници и повезивању људи.

Огранак данас

Милица Петровић
Народна библиотека „Др Ђорђе Натошевић“
Инђија
koturmilica42@gmail.com

ЧУВЕНИ КЊИЖАРИ ИЗ БЕШКЕ – ВЛАДИМИР И БОРИСЛАВ ЛЕЖИМИРАЦ

У мноштву знаменитих књижара и издавача у првим деценијама 20. века, веома значајно место заузимају и браћа Лежимирац из Бешке.

Старији од браће Лежимирац, Владимир, рођен је 1898. године у Бешки у многочланој земљорадничкој породици. Основну школу завршио је у родном селу, а будући да је био јако добар ђак уз помоћ сеоског учитеља Адама Обрадовића уписао је гимназију у Новом Саду. Како је потицао из сиромашне породице морао је и да се запосли, па је почео да ради као шегрт у познатој новосадској књижари Светозара Огњановића. Већ 1917. године

постављен је за главног пословођу.

Након Првог светског рата, када је и финансијски ојачао, одлучио је да отвори своју књижару, што је и учинио 1923. године. Његова Издавачка књижара „Славија“ брзо је привукла пажњу и почела да окупља истакнуте интелектуалце тог времена, књижевнике, историчаре, уметнике и многе друге јавне и културне раднике. Чести посетиоци били су Младен Лесковац, Васа Стајић, Богдан Шупут, Бранко Магарашевић, Светолик Пашћан, Богдан Чиплић, Бранко и Станко Бајић и многи други.

Уз добру сарадњу са београдским издавачима за своју књижару набавио је бројна београдска издања, а имао је и одељење

за откуп антикварних књига, чему је посвећивана посебна пажња. То је била чисто српска књижара. У развоју издаваштва, „Славија“ постаје највеће издавачко предузеће у Дунавској бановини. У њој се афирмише систем позајмне библиотеке који је имао фонд од преко 3 500 књига. За то је у књижари постојао и посебан каталог.

Многа издања у овој књижари постала су веома популарна: *Минијатурна библиотека* (1925-1937. имала је 150 свезака специфичног формата и сматра се јединственом едицијом у Југославији из области културе и науке – „културно чудо“ коме дечак Раша Попов „није могао да се начуди“), *Позоришна библиотека* (49 бројева), *Пут у живот*, *Митолошки речник* Александра Замуровића, *Филозофски речник* Светислава Марића, *Дечије радости*, популаран лист *Мастикс* - гласило позоришних уметника и многа друга. Пред Други светски рат, уз помоћ супруге Зоре отворио је и филијалу књижаре у данашњој Змај Јовиној улици у Новом Саду.

Пред Други светски рат, у време напада на Чехословачку, књижара је имала велику улогу у популаризацији и афирмацији словачке књиге које је уз други пропагандни материјал износила у своје излоге. Тиме је књижара постала својеврсни панславистички центар.

Поред руковођења сопственом књижаром био је активан и у раду друштвених организација. Једно време нашао се на челу новосадске књижарске организације, а био је и председник Удружења књижара за северни део Дунавске бановине и члан Управног одбора књижара Југославије.

У својој књижари ишколовао је један број, касније веома успешних књижарских радника: брат Борислав, Димитрије Михајловић, Бранко Давидовић, Љубомир Нинков, Никола Ивков, Петар Јонових, Никола Станковић и други. Петар Јонових и Никола Станковић, после Другог светског рата постају руководиоци књижаре Матице српске и предузећа „Хартија“ и „Нова књига“ у Новом Саду. И Владимир син Ђорђе изучио је књижарство, али је по завршетку факултета прешао у другу струку. Био је заговорник идеје да се оснује и књижарска школа, али су га ратне прилике у томе омеле.

За време Другог светског рата, рад у књижари био је ограничен ратним приликама, али је након његовог завршетка рад

настављен до 1948. године. Тада је услед национализације остао без књижаре, али је прихватио службу повереника издавачких кућа и радио као аквизитер за друштвене издавачке куће. Бринуо се и о снабдевању десет књижара широм Војводине. Пошто је Сарајевска народна библиотека у рату тешко настрадала, Владимир Лежимирац је у послератним годинама откупљивао књиге по Војводини и слао их овој библиотеци.

Умро је 1975. године и сахрањен на Новом гробљу у Новом Саду, а на његовој сахрани речено је између осталог: *„Живот и рад Владимира Лежимираца обележили су југословенско књижарство једним изузетним прегалаштвом и љубављу према књизи. Он није био само један од најстаријих југословенских књижара, него човек за чију су личност везани многи догађаји из културног живота Новог Сада...“*

Млађи Владимиров брат, Борислав Лежимирац, рођен је 1907. године у Бешки где је завршио основну школу, а затим га брат Владимир одводи у Нови Сад за књижарског ученика у чувеној књижари Светозара Огњановића. Када је Владимир отворио своју књижару „Славија“, Борислав прелази код њега да буде књижарски помоћник. Упоредо је са послом у књижари завршио трговачку школу.

Борислав је много утицао на развој одељења антикарне књиге књижаре „Славија“. Старе и ретке књиге које је проналазио и које је откупљивала Српска академија наука, утицале су на његову књижарску каријеру. Академици Тихомир Ђорђевић и Павле Поповић предложили су му да отвори књижару у Скопљу да би се што више популарисала српска књига у Старој Србији.

Већ 1932. Борислав Лежимирац отворио је књижару у Скопљу. Књижара је имала велики број публикација чему су умногоме помогли београдски и новосадски издавачи, међу којима су и Геца Кон и Светислав Цвијановић.

Ипак, услед ратних прилика, 1941. године, морао је да напусти књижару и са породицом се врати у Београд. До 1943. године, радио је у књижари „Нада“, а исте године је као сарадник партизана, ухапшен и осуђен на смрт, али му је смртна казна преиначена у робију на десет година. Потом је спроведен прво у Беч, па онда у Грац, где је приликом бомбардовања и рањен. Бежи из болнице и после бројних тешкоћа, долази на Похорје где ступа у Тринаесту ударну бригаду. Коначно, 1945. године долази у Београд.

Исте године, запослио се у књижари „Нолит“, где је остао непуних годину дана, а потом са братом Владимиром у Београду отвара Скопску књижару „Славија“, која је радила до национализације приватних радњи 1948. године.

Након тога, радио је у Дизјугу, затим у Просвети и Научном делу Српске академије наука. Ту се трудио да попише сва издања Српске академије наука што је резултирало изградом Библиографског прегледа издања Српске академије наука од њеног оснивања 1847. године. Захваљујући томе, штампана је и прва књига у серији Посебна издања, насловљена: *Преглед издања Српске академије наука и уметности од 1847. до 1959.*

Борислав Лежимирац је за разлику од брата Владимира, за свој допринос на просветном пољу добио изузетну пензију.

Умро је у Београду 1996. године, а сахрањен у родној Бешки.

ЛИТЕРАТУРА:

1. Рокнић, Момчило. *Знаменити Инђичани*. Инђија: М. Рокнић, 1999.
2. Старчевић, Велимир. *Старо српско књижарство*. Београд: Службени гласник, 2011.
3. Јоновић, Петар. *Српско књижарство: зборник радова из историје српског књижарства*. Нови сад: Прометеј: Библиотека матице српске, 1997.

Борка Беуковић Ћосић
Библиотека „Глигорије Возаровић“
Сремска Митровица
borkabeukoviccosic@gmail.com

СРПСКЕ ШТАМПАНЕ КЊИГЕ БИБЛИОТЕКЕ
„ГЛИГОРИЈЕ ВОЗАРОВИЋ“
СРЕМСКА МИТРОВИЦА (1868-1918) КАТАЛОГ

Читав свет речи, знања и духовности српског народа на простору Србије и Балкана крије се у богатом фонду Библиотеке „Глигорије Возаровић“. Део тог културног блага своје место је пронашло у каталогу под насловом Српске штампане књиге Библиотеке „Глигорије Возаровић“ Сремска Митровица (1868-1918), објављеном 2024. године, који сведочи о континуитету српске писане речи и њеном значају кроз историју.

Странице овог каталога нису само списак књига – оне су сведочанство о времену, култури и идентитету једног народа пажљиво очуване у најстаријој установи културе у Сремској Митровици. Негујући културу сећања и чувајући духовно наслеђе од заборава, Библиотека „Глигорије Возаровић“ постаје чувар идентитета, традиције и обичаја српског народа, повезујући прошлост, садашњост и будућност.

Каталог обухвата издања објављена у периоду од 1868. до 1918. године, која припадају различитим областима – од лепе књижевности, како оригиналне тако и преводне, до практичних и природних наука. Ово дело представља драгоцену сведочанство о културном и интелектуалном стваралаштву српских аутора, истовремено афирмишући значај српских штампаних издања као непроцењивог културног наслеђа.

Каталог је формиран од 529 каталожких јединица, које су пропраћене скенираним насловним страницама дела и регистрима. Библиографско-каталожки опис је урађен применом правила Међународног библиографског стандарда за опис монографских публикација ISBD(M). Указано је на изворе података,

регистровани су привези, посвете, рукописни записи, стари печати и екс либриси. Ове напомене су значајне са библиографско-информационог аспекта, али и са аспекта историјата и кретања књиге.

Начин набавке књига у периоду обухваћеним каталогом превасходно је почивао на даровима великодушних донатора, међу којима су се истицали угледни и образовани грађани Срема. Њихове приватне библиотеке данас представљају саставни део фонда Библиотеке „Глигорије Возаровић“, сведочећи о културној просвећености и добротинству тог времена. Иако за већину књига нису сачувани писани трагови о њиховом тачном пореклу, анализом насловних страна, маргина, печата или екс либриса делимично је расветљена историја ових вредних издања.

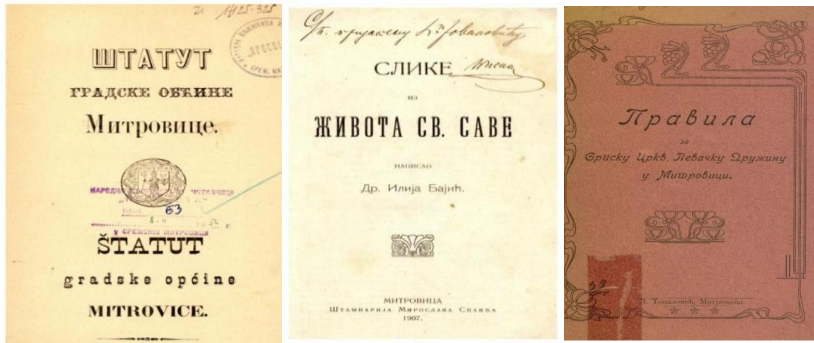
Према наведеним подацима најбројнија поклоњена приватна библиотека припадала је Јовану Паликовићу. Овај дародавац рођен је у Великој Писаници, а након оснивања породице живео је у Великим Радинцима и Сремској Митровици. Екс либриси Јована Паликовића честа су појава на многим књигама овог каталога. Његова библиотека, садржајно различита, од књига на српском до књига на немачком језику и готици, значајно је обогатила фондове Библиотеке „Глигорије Возаровић“, о чему сведочи запис у првој књизи инвентара старе и ретке књиге. Под бројем 1518 заведено је дело Јована Паликовића под називом *Прогнани*, издато у Загребу 1925. године. Књигу је поклонила Јулијана Имбришић из Сремске Митровице, док у напомени стоји запис графитном оловком: “Позајмљено у Загреб потомцима Јована Паликовића (преко Драгице и др Мите Стојшића) јер су Паликовићи поклонили 86 књига (по овом инвентару). Није никад враћено. Нећемо потраживати.” На примеру књиге *Срби у давнини* Симе Лукин Лазића издате 1894. године у Загребу, Јован Паликовић је оставио свој потпис, коментар и свој екс либрис. Тако се потписао 14. 9. 1894. уз запис: “Прочитао дана 26. октобра 1894. и у писању нашао узор и истину. Јово Паликовић.” На књизи *Војислављева споменица* издатој у Београду 1895. записао је:” Вел. Писаница 20. новембра 1894. Јован С. Паликовић ист.”

Најпознатији завичајац, лекар и професор, Милан Јовановић Батут рођен је 1847. године у Сремској Митровици. У родном граду завршава основну школу и два разреда Реалне

гимназије. Студије медицине завршава у Бечу 1878. Оснивач је Медицинског факултета у Београду и његов први декан. Аутор је преко педесет књига из области медицинских наука. Био је професор и ректор Велике школе у Београду. Институт за јавно здравље Србије данас носи његово име. Колико је Батут поштован може се видети и у посвети Милана М. Стојадиновића на књизи *Српско законодавство о издржавању свештенства* изdatoј у Београду 1909. у запису са насловне стране: “Своме цењеном професору господину Др. Милану Јовановићу - Батуту у знак поштовања [...] инг. М. М. Стојадиновић.”

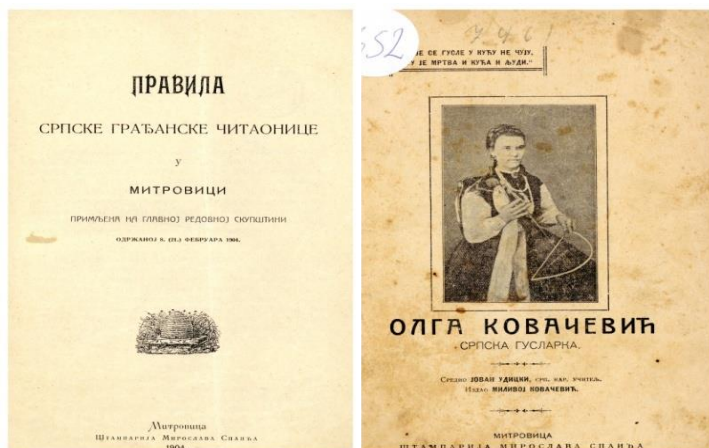
У свим фондовима Библиотеке „Глигорије Возаровић“ могу се наћи књиге са екс либрисима породице Василић, чији су чланови Теодор-Тоша, Драгутин и Бранко. Глава породице Василић, Теодор био је градоначелник Сремске Митровице у периоду од 1907. до 1914. године. Имао је два сина, Драгутина и Бранка. Драгутин је страдао 1942. у Митровици. Пример Драгутиновог екс либриса *Biblioteka Dragutina Vasilica* имамо на књизи *Јарани*, приповетки Светозара Ћоровића, изdatoј у Новом Саду 1913. године. Бранко, као архитекта, активно учествује у оснивању Музеја Срема и у њему ради као први управник. Ова породица интелектуалаца поседовала је вредну породичну библиотеку, која је највећим делом поклоњена Библиотеци „Глигорије Возаровић“.

Низ завичајних стваралаца, чија дела су заступљена у каталогу, сведоче о богатству културног наслеђа насталог крајем 19. и почетком 20. века. Међу најпознатијим су Иларион Руварац, Јован Јовановић - Батут, Илија Бајић, Каменко Суботић, Јован Удицки и други. Између осталих, заступљена су дела завичајаца настала у митровачким штампаријама: *Штатут градске обћине Митровице*, *Правила за Српску Цркв. Певачку Дружину у Митровици из 1907*, *Олга Ковачевић : српска гусларка* (Јован Удицки), *Слике из живота св. Саве* (Илија Бајић) и *Правила Српске Грађанске читаонице у Митровици*. Њихова дела представљају значајан допринос завичајној библиографији Срема.

Каталогом доминирају оригинална дела домаћих аутора, уз значајну заступљеност европских класика, што сведочи о ширини културних утицаја и отворености српске читалачке публике тог времена. Посебну вредност каталогу даје богат корпус дела Срба, пречана, који су својим стваралаштвом дали немерљив допринос очувању и неговању српске културе и националног идентитета ван граница матичне државе. Међу заступљеним ауторима налазе се истакнуте личности српске књижевности и културе попут Герасима Зелића, Јована Суботића, Доситеја Обрадовића, Симе Матавуља, Вука Стефановића Караџића, Стојана Новаковића, Ђуре Даничића и многих других, чији је рад оставио дубок траг у српској духовној и интелектуалној историји.

Каталог представља хронолошки наставак претходно објављеног каталога, који обухвата издања настала у периоду од 1816. до 1867. године. Овим наставком омогућено је сагледавање континуитета у развоју књижевности, као и праћење културног деловања завичајних стваралаца кроз време. Посвећени смо непрекидним настојањима да се овакви садржаји упишу у колективно сећање савременог друштва, како бисмо сачували и афирмисали културно наслеђе. Намера нам је да наставимо са истраживањем и набавком старе и ретке библиотечке грађе, осигуравајући њено трајно чување и доступност будућим генерацијама.

Каталог представља још један трајни печат културне историје Сремске Митровице и Срема, сведочећи вишевековном присуству и стваралаштву нашег народа. Кроз језик, писмо, народна предања и штампану реч, генерације су остављале траг који овим издањем наставља да живи. Намењен потомцима, он није само попис књига, већ позив на очување културног наслеђа и неговање сећања на стваралачку снагу предака.

ЛИТЕРАТУРА:

1. Василић, Бранко. Споменици архитектуре у Сремској Митровици и околини. Сремска Митровица: Градски музеј, 1952.
2. Књижевна хрестоматија. Из културне баштине српског народа у Хрватској, Загреб: Просвјета, 1979.
3. Милошевић, Петар. „Архитекта Бранко Василић, први директор Музеја Срема“ (Сунчани сат, Број 5, 1995.): 109-121
4. Српска библиографија. Књиге 1868–1944. Књ. 1–13, Београд: Народна библиотека Србије, 1989–1996.

Маријана Бизумић и Маријана Даничић,
Градска библиотека „Атанасије Стојковић“, Рума
vrelo.maki@gmail.com
danicic.marijana21@gmail.com

ОДА БОРКОВАЧКОМ ИЗВОРУ АТАНАСИЈА СТОЈКОВИЋА – АНАЛИЗА И КОНТЕКСТ

Атанасије Стојковић у нашој књижевности има своје место и оно је истакнуто у књизи „Рађање нове српске књижевности“ Милорада Павића у којој се наводи као један од најбољих песника српског класицизма, а његова ода „На смрт бесмртнаго Јоана Рајича“ сматра се једном од најбољих мисаоних песама столећа. Вреди поменути и књигу која се сматра првом историјом књижевности код нас, а то је „Памјатник мужем у славеносербском књижеству славним“. Аутор књиге је Лазар Бојић, издата је у Бечу 1815. године и говори о Јовану Рајићу, Доситеју Обрадовићу, Глигорију Трлајићу и Атанасију Стојковићу. Атанасије је тада још увек био жив, што сведочи о томе да је траг који беше оставио у књижевности препознат и прослављен пре његове смрти.

Атанасије Стојковић је рођен у Руми 20. септембра 1773. године у веома сиромашној породици. У свом родном граду је похађао школу и упознао наставника Василија Крстића, доживотног пријатеља. Како би наставио са образовањем, амбициозни Атанасије напушта своју родну груду и одлази у иностранство. Тамо постаје признати универзитетски професор и научник, али у души остаје патриота и меланхолик, па своју жал и тугу за Румом изражава кроз писма која пише свом пријатељу. Његов меланхолични патриотизам 1797. године доживљава кулминацију када уз писмо шаље и песму посвећену борковачком извору.

ОДА НА ИСТОЧНИК БОРКОВАЧКИЈ

Источниче милиј, Борковачка дико!
 Можел жељу моју, к теб описати тко?
 Или да те нисам походио сада,
 и очима гледао, како бистро пада
 бисерновиднаја твоја вода света,
 или да сам остао чрез сва моја лета.

Ако ћу ићи ја, гди вечниј снег бива,
 ил гди луче сунца, сваку тврдост лива.
 Ако ћу доћи ја, гди холм небо лиже,
 или в дублину, саме Бездне, ниже,
 Нећу тебе најти, и твоје Бистроте,
 и обивања твог, небесне дивоте!

Тибо господствено, у Дола средини
 петоместно лежиш: а твоја ледини
 Змијиполичну реку (која из теб тече
 и сва румска поља кривећис протече)
 Сабрали су, китниј са тисјаша цвећа.
 Код тебе је место вечнаго пролећа.

Код тебе љубов свагда бива већа!
 ту и многих до сад јесте била срећа.
 И ја сам код тебе срећан тако био,
 с пријатељем рано да сам тебе пио.
 О! свагда ја хоћу, жалити за тебе,
 докле при теби, ја не видим себе.

Стојковићева песма о извору борковачком,
 преписана савременим писмом¹

¹ Ђорђе Арсенић, *Атанасије Стојковић (1773–1832)*, (Рума: Градска библиотека „Атанасије Стојковић“, 2007), 17.

У писму истиче силу борковачке воденице и даје тачна упуства како воду треба користити да би она била лековита. Нпр: „Ако тко има грозницу, за два дана ништа не једећи, ту воду да пије, ако је коме стомак покварен и апетита не има да за шест недеља сваки дан наште срдца по две чаше обаче при источнику попије и до ручка ништа не једе...“²

Народно веровање да вода има магичну моћ и може бити лековита, постоји одвајкада. Култ воде постојао је и у митологији старих Словена, којима су извори, представљали места за молитву, а уз молитву је ишло ритуално умивање у води која прочишћава. У црквеном учењу хришћанства такође постоји веровање у исцелитељску моћ воде и у Новом завету Христос је користи као средство исцељења. Интересантна је чињеница, да је у време кад је живео Атанасије Стојковић, црквена организација пописивала изворе воде које су људи волели да посећују на подручју Карловачке митрополије са циљем да их освешта и стави под своје окриље да би се сачували и били на корист народу. Знајући све то, мудри Румљанин са јасном намером пише и песму и писмо наглашавајући важност очувања свих пет изворских жила и износи јасно упозорење на њихов нестанак уколико би се спојиле у једну. Имајући јасне научне ставове, Атанасије, нажалост, предвиђа судбину борковачке воде, а ни дан данас и поред бројних историјских докумената и истраживања, није утврђено где се тачно тај извор налазио.

Писмо је заједно са песмом објављено 1878. године у часопису Јавор, тачно четрдесет и шест година после Стојковићеве смрти. Уредник поменутог листа, Илија Огњановић, пружа детаљан опис Борковачке долине, коју назива Борковачком баром и наводи да се налази „по сахата од Руме у Срему“. Он објашњава да Румљани радо посећују Борковачку долину за време шетњи, а неки и даље верују у лековитост воде са њених извора. Огњановић предлаже да би било корисно утврдити стварну лековитост воде анализом њеног састава, као што је већ учињено са водом из Сланкамена.

² Ђорђе Арсенић, *Атанасије Стојковић (1773–1832)*, (Рума: Градска библиотека „Атанасије Стојковић“, 2007), 15.

У погледу књижевне анализе ове песме, треба напоменути да је Стојковићево образовање било у класичном духу, па он негује класичне облике поезије. Писци попут Хомера, Вергилија и Хорација били су део основног образовног канона, што је утицало на интелектуално формирање Стојковића, а самим тим и на његово књижевно стваралаштво.

Зато румски песник бира оду, као врсту лирске песме која свечаним, мирним и узвишеним тоном слави величанствену појаву у природи. Облик стиха који Атанасије користи је хиперкаталектички дванаестерац у којем сваки други стих има један слог више, а парна рима ствара ритмичност и естетску хармонију. Оваквим стихом је Атанасије желео да потврди своју припадност одређеном стилском правцу (класицизму), и појача песничку слику у којој доминирају његова осећања и опис борковачког извора. Што се тиче стилистике, Атанасије Стојковић као вешт песник користи афирмативне стилске фигуре. У петом стиху прве строфе он пореди воду са бисером, истичући њену драгоценост. То постиже метафором, дакле, поређењем без поредбене везе. Вешто користи персонификацију како би дочарао божанско присуство у природној појави којој се обраћа, и хиперболу како би нагласио своју тугу за родним местом.

Када говоримо о језику којим је писао Атанасије, морамо објаснити укратко тадашњу ситуацију која је била сложена ради појаве диглосије, тачније речено полиглосије код наших писаца 18. века. До тада су писци користили српскословенски средњовековни језик, али почетком 18. века долази до промена. Рускословенски језик уведен је тридесетих и четрдесетих година 18. века као званичан богослужбени језик православне цркве, црквене администрације и писмености уопште. Међутим, он се разликовао од разговорног језика, па је природно дошло до процеса посрбљавања језика од рускословенског ка народном. У том процесу зауставивши се, без спуштања на онај најнижи народни, у језику се образовао средњи стил који је у науци назван славеносрпским језиком. Рускословенски су писци користили да изразе највише књижевноуметничке садржаје и постигну свечану театралност у изразу. Атанасије се служио свим тим језицима, у зависности од жанра и тематике писања, и по томе је био типичан представник свог времена. Језик којим је писана „Ода на источник

борковачкиј“ највише одговара славеносрпском, имајући у виду црте народног језика у њој. Транслитерацијом, преношењем знакова из једног писма у друго, дошли смо од изворне верзије песме до овог данашњег облика који је написан савременим писмом и који је разумљивији.

Песма коју је Атанасије посветио борковачком извору до сада није била предмет детаљније анализе, нити је уживала већу пажњу у књижевним и језичким проучавањима. Ми смо је одабрале управо због њене везе са Румом, и на тај начин желимо да расветлимо њен значај, јер она представља писану исповест песника који тугује за родним крајем.

Свој живот Атанасије Стојковић је посветио просветитељству српског рода. Чак и мајор Стефинга, којег је Атанасије упознао 5. септембра 1810. године у извештају наводи: „Харковски професор стално наглашава да хоће да просвети свој народ и да револуционира Србе који су у старо време имали царство“.³ Сва Стојковићева залагања вечно су овећана многобројним делима које је оставио иза себе, као и текстовима који се баве његовим животом и стваралаштвом. Ипак, морамо издвојити песму посвећену баш њему, а њен аутор је његов рођак Коста Богдановић. Песма на неки начин представља ловоров венац поетског стваралаштва Атанасија Стојковића:

Плач на смрт Атанасија Стојковића

„Ено поглед на Главној улици,
Према двора господска лежећи
Дом рођени славнога Србина
Волне мутне посве су срушиле...“⁴

³ Јован Радонић, *Атанасије Стојковић (1773–1832)*, (Београд: Српска академија наука), 55.

⁴ Сандра Новаковић, *Пут до крста Светог Владимира, : живот и дело Атанасија Стојковића* (Рума: Градска библиотека „Атанасије Стојковић“, 2012), 65.

ЛИТЕРАТУРА:

1. Арсенић, Ђорђе. *Атанасије Стојковић (1773–1832)*. Рума: Градска библиотека „Атанасије Стојковић” Рума, 2007.
2. Ђекић, Мирјана. *Водице у Војводини*. Нови Сад: Покрајински завод за заштиту споменика културе Војводине, 2001.
3. Лешић, Зденко. *Теорија књижевности*. Београд: Службени гласник, 2008.
4. Новаковић, Сандра. *Пут до крста светог Владимира: живот и дело Атанасија Стојковића*. Рума: Градска библиотека „Атанасије Стојковић” Рума, 2011.
5. Павић, Милорад. *Рађање нове српске књижевности*. Београд: Српска књижевна задруга, 1983.
6. Радонић, Јован. *Атанасије Стојковић (1773–1832)*. Београд: Српска академија наука, 1953.
7. Стојковић, Атанасије „Писмо Атанасија Стојковића некадашњем румском свештенику Василију Крстићу” *Јавор* год. 5, бр. 6 (1878): 186.
8. Ераковић, Радослав, Исидора Бјелаковић и Срђан Орсић. ДАНИ МАТИЦЕ СРПСКЕ- Омаж Атанасију Стојковићу, (преузето 20. септембар 2023.).

<https://www.youtube.com/@gradskabibliotekaruma/search?query=%D0%BE%D0%BC%D0%B0%D0%B6>

Славица Варничих
Народна библиотека „Симеон Пишчевић“
Шид
direktor@bibliotekasid.rs

ЛУБИЛЕЈИ У КУЛТУРИ-175 ГОДИНА НАРОДНЕ БИБЛИОТЕКЕ „СИМЕОН ПИШЧЕВИЋ“ У ШИДУ

Народна библиотека „Симеон Пишчевић“, крајем 2024. године, обележила је значајан јубилеј, 175 година од оснивања првог Читалишта у Шиду, претече данашње библиотеке.

Од периода 1849. године кад Читалиште почиње са радом у кафани код Шалоша, потом у хотелу „Гранд“, често је мењало локације, било у саставу других установа и увек опстајало са свим својим успонима и падовима.

Библиотека је 1961. године проглашена за општинску матичну установу, али убрзо, због насталих проблема, изгубила је своју самосталност, те је припојена Радничком универзитету, а потом Културно-образовном центру у Шиду. У том статусу остала је све до 2002. године, када је постала самостална и регистрована као Народна библиотека „Симеон Пишчевић“ у Шиду.

То је најчешће био период када сагледавамо значај трајања установе, вредност и квалитет обележавања јубилеја, велики број програма и културних дешавања, који су били пропраћени медијском пажњом и великим бројем посета љубитеља књиге и читања.

За један градић као што је Шид, ово је значајан јубилеј и година у којој сабирамо вредности које нас чине посебним, освежавамо сећања која чувају свест о нашој прошлости. Јубилеј се свакако везује за свечаност, у којој се најчешће постављају нови циљеви и путеви којима ће се установа кретати у наредном периоду.

Тим поводом углавном се присећамо самог настанка установе и фаза кроз које је иста пролазила и развијала се. Да би опстала толико дуго, било је потребно много посвећених

библиотекара и других учесника који су просто utkани у 175 година трајања.

Улога библиотекара је једнако важна као и читаоци и књиге и грађевине и зато хвала свима онима који су били предани и трудили се да библиотека увек буде место окупљања, сусрета и разговора као и читалачких навика и задовољства.

Зграда, простор, опрема и сви пратећи садржаји, такође су од пресудног значаја, јер рад у модерном и удобном простору представља задовољство како за запослене тако и за кориснике. Библиотека у Шиду је успела да обезбеди скоро идеалне услове за рад 2009. године, уселивши се у нову зграду наменски саграђену. Данас је то модерна савремена библиотека како својим положајем у центру града, тако и прелепим простором, вредним фондом књига, техничком опремом, бригом и подршком свог оснивача, достојног 175 година трајања и поноса.

Библиотека је срце нашег града и живота, то је простор где се сусрећу људи различитих година, образовања и интересовања. На прошлост се ослањамо с поштовањем, али гледамо и у будућност. С обзиром на развој информационих технологија и мењање читалачких навика наших корисника, морамо одредити пут који води у будућност библиотекарства.

У сваком случају библиотека мора да буде ослоњена на темељне вредности као што су приступ знању и образовању, очувању и неговању традиције и обичаја. Истовремено будућност захтева и прилагођавање новим трендовима и технологијама као што су дигитализација, онлајн приступи и интерактивни облици рада и учења.

За мене лично, као некога ко овде дуго ради, 20 година рада у струци и још 20 година на месту руководиоца установе, још увек је изазов поставити нове циљеве и још увек их проналазим и постављам, јер је библиотекарство неисцрпна материја, а учење и знање највећа привилегија у животу.

У нашој библиотеци Шиђани свих генерација свакодневно проширују своја знања, користећи књижни фонд, мноштво информација и разноврсних садржаја који су им у понуди.

Захваљујући ангажовању библиотекара, уз свесрдну помоћ локалне самоуправе, шидска библиотека испуњава све захтеве савременог библиотекарства. Оснивач ће и у наредном периоду

пружати сву неопходну помоћ и подршку запосленима и руководству библиотеке, како би и у годинама које долазе могли да наставе мисију културе и читања прилагођену потребама корисника.

Ново доба доноси нам и нова размишљања у смислу проширивања делатности, путем повезивања са другим институцијама културе у својој заједници, не би ли се тиме што више приближили својим корисницима и њиховим свакодневним потребама. Библиотека у Шиду је отишла и корак даље, јер је у своје окриље раширених руку прихватила Завичајну археолошку збирку „Градина на Босуту“, која припада музејској делатности. Јавне библиотеке и музеји су у локалној заједници у средишту културних активности и њихов спој доприноси пре свега квалитету услуга и навикавању становништва од најранијег узраста на њихово постојање. Оваквим спојем подржава се целоживотно учење, развој културе, чува се културно наслеђе, увећава се број корисника у виду посета, а спојем истих постоји могућност смањења трошкова функционисања.

„Градина на Босуту“ припојена је Библиотеци 2014. године, иако није имала услове за смештај грађе и изложбени простор. Идеја је била да се једног дана изборимо за исти. Збирка је бројала укупно 5 418 предмета, који нису били разврстани према добрима нити обрађени. Након неколико година, правимо споразум о сарадњи са Народним музејом из Београда, тако што им уступамо комплетну Збирку на обраду, разврставање и дигитализовање. Велику захвалност дугујемо вишем кустосу господину Јовану Митровићу, који је у исто време припремао израду докторске дисертације на тему бронзаног доба Градине на Босуту. У моменту завршетка овог пројекта створили су се услови за доградњу Библиотеке чији би простор био намењен за смештај и поставку археолошких експоната (пројекат завршен по конкурс Министарства за културу РС, „Градови у фокусу“).

У години јубилеја, свечано отварање Археолошке завичајне збирке „Градина на Босуту“ било је уприличено 12. новембра 2024. године уз присуство високих званичника Републике Србије и великог броја домаћих посетилаца.

Археолошко налазиште Градина на Босуту налази се у западном Срему на периферији села Вашица, на левој обали реке

Босут и представља праисторијско насеље које је егзистирало у континуитету око 3,5 миленијума, од неолита до доласка Римљана у ове крајеве. Једно је од најзначајнијих археолошких локалитета за проучавање старијег гвозденог доба у нашој земљи. Од сада ћемо се трудити да наше активности буду комплементарне, без имало бојазни за било какав престиж или првенство у раду. Заједнички пројекти дају могућност и Библиотеци и Завичајној збирци да се што боље позиционирају у свом окружењу, да се отворе ка посетиоцима, да остваре своје потенцијале, како би на што бољи начин промовисали богату културну баштину свог завичаја.

Сваки град има нешто специфично, што не постоји у другим местима, а Шид своју богату културну понуду у оквиру културног туризма проширује новом улогом Завичајне збирке, јер она представља богатство сваке библиотеке.

Завичајна археолошка збирка „Градина на Босуту“

Унутрашњост Завичајне археолошке збирке „Градина на Босуту“

Милијана Дмитровић Торма
Библиотека „Глигорије Возаровић“
Сремска Митровица
milijanadmitrovic@yahoo.com

ИЗЛОЖБА ПОВОДОМ 50 ГОДИНА ОД ОСНИВАЊА МИТРОВАЧКОГ ХОРА *SIRMIMUM CANTORUM*

Дугогодишња пракса обележавања важних годишњица великим изложбама у Библиотеци „Глигорије Возаровић“ настављена је и у 2024. години. Завичајно одељење које већ дуго низ година прати стваралаштво, годишњице, манифестације и разне догађаје везане за Сремску Митровицу и њену историју уприличило је изложбу поводом 50 година од оснивања градског хора *Sirmium cantorum*, ауторке Милијане Дмитровић Торма, вишег дипломираног библиотекара. Неколико је разлога за постављање овакве изложбе. Овај хор својим вишедеценијским деловањем оставио је траг на локалну историју и дуго година био важан чинилац у културном животу града. Генерације и генерације средњошколски прошле су кроз овај хор, училе се певању, заједништву, дисциплини, освајале бројне награде, наступале широм земље и у иностранству и представљале свој град на најлепши начин. Од 2017. године хор је радио под окриљем Библиотеке „Глигорије Возаровић“ као део пројекта популаризације књиге и читања кроз музику о чему је било речи у раније публикованом раду.¹ Стога поставка ове изложбе није искључиво представљање градске историје или мноштва личних историја, већ и презентација вишегодишњег рада у Библиотеци.

¹ *Мелодија моје библиотеке* / Милијана Дмитровић Торма. У : Иновације и трендови у библиотекарству : Зборник радова XV међународне конференције БДС, Београд – Чачак, 12-14. децембар 2018. Библиотекарско друштво Србије. Конференција. (15; 2018; Београд, Чачак). - стр. 121-126.

Изложба је највећим делом сачињена материјалом из личне архиве Војислава Бугарског, јединог диригента кога је хор имао за све време постојања, али и из личне архиве бивших чланица које су прецизним бележењем догађаја сачувале трајност момента. Изложба прати биографију хора од настанка 1974. године при тадашњем Дому омладине „1. новембар“ до последњих наступа у Библиотеци, на 13 паноа. Поред мноштва фотографија као сведочанства рада током пет деценија, у поставци су се нашле дипломе, медаље, захвалнице, плакати, новински исечци, једна аудио касета са Литургијом Светог Јована Златоустог коју је хор снимио, као и ЛП плоча „Црница моја црвена“ са песмама о слободи.

Први пано посвећен је диригенту Војиславу Бугарском, једном од оснивача хора, његовом професионалном развоју и детаљима из приватног живота. Бугарски, који је рођен у Ваљеву 1939. године, где се школовао до одласка на Музичку академију у Сарајево, па у Сплит, из приватних разлога нашао се у Сремској Митровици 1972. године. Ту је засновао породицу и наставио своју каријеру, будући да је до доласка у Митровицу већ радио као диригент. Две године од доласка оснива хор девојака „1. новембар“ где остаје до гашења 2002. године, а затим до пензије наставља рад у Црквеном хору „Свети Сава“.

Следећа три паноа посвећена су трима деценијама рада хора, седамдесетим, осамдесетим и деведесетим годинама. Седамдесете су биле године залета, хор је већ тада почео да осваја награде у земљи и показао висок степен музикалности у интерпретацији како сакралних тако и профаних композиција.

Осамдесете су донеле ново име, јер 1984. престаје да наступа под именом „1. новембар“ и постаје *Sirmium cantorum*. Те исте године осваја и прво место на европском такмичењу у Белгији у Нерпелту, а успех понавља четири године касније када осваја и специјалне награде „Кум лауде“ и „Про музика“ што је значило да је хор био апсолутни победник фестивала, у свим такмичарским категоријама. Ови подаци су донели и највише истраживачких проблема, јер не постоје никакви материјални докази, у виду диплома, медаља (осим дипломе „Кум лауде“ из 1988) које би потврдиле награде. У матичној кући Сирмијумарт дипломе нису пронађене, због лоших услова архивирања, као ни у личној архиви

Војислава Бугарског. Ослонили смо се на извештаје „Сремских новина“ из поменутих година, као и на извештај тадашњег директора Драгана Ђорђевића.²

Деведесете године су биле период стагнације, због санкција, политичких превирања, немира и тешког живота и наступи хора су представљали прави изазов. Углавном су се сводили на наступе у земљи и понеки у иностранству. Један од значајнијих је у Ајзенаху, Баховом родном месту, 1995. године када је као солиста наступила Милијана Николић, касније оперска певачица у Миланској скали и Сиднејској опери. Због њеног зачетка каријере у *Sirmium cantorum* и година проведених у овом хору, један плакат је посвећен и њеном раду.

Наредних пет плаката садрже дипломе, позивна писма за учешће на фестивалима широм Европе на име Војислава Бугарског, као и спискове чланица хора и репертоар који су изводиле на концертима током свих ових година. Садрже и најаве програма на којима је хор наступао уз велика имена нашег глумишта Петром Краљем, Миром Бањац и Љубом Тадићем, као и фотографије са наступа са Јосипом Лисац, Бисером Велетанлић и Ђорђем Балашевићем.

Последња три плаката носила су назив „Библиотечки дани“ и подразумевала су период од поновног покретања хора 2017. године па све до последњег наступа на годишњици поводом 158. година постојања наше установе. И овде су издвојене позивнице за концерте, дипломе са музичких фестивала, као и фотографије са наведених догађаја.

Под стакленим делом изложбеног простора биле су постављене дипломе, новински чланци из „Сремских новина“ и „М“ новина, захвалнице, медаље и чланске карте. Током своје каријере хор бележи око 800 наступа, што ревијалног, што такмичарског карактера. За то је додељено око 50 диплома и много више захвалница, што ограничен библиотечки простор није дозволио да се прикаже, стога је изложба била ауторкин избор из пребогате личне архиве Војислава Бугарског.

² Две деценије хора „*Sirmium cantorum*“ / Драган Ђорђевић. У : Сунчани сат, Сремска Митровица : Културно просветна заједница, 1995.- Бр. 5, стр. 167-169.

Поводом отварања изложбе, која је била постављена током новембра и децембра 2024. године, уприличено је вече сећања на *Sirmium cantorum*. Учесници у програму били су диригент Војислав Бугарски, некадашњи директор Центра за културу „Сирмијумарт“ Драган Ђорђевић и бивше чланице хора Славенка Митровић Лазаревић, Владислава Белановић Шевић и Марина Божјаковић. Програм је модерирала бивша чланица хора и ауторка изложбе Милијана Дмитровић Торма. Учесници у програму поделили су своја сећања на хор кроз кључне моменте за њихов рад, живот или одрастање. Вече, а и саму физичку пратила је електронска изложба дигитализованих фотографија хора.

Евоцирањем успомена то вече и самом изложбом указали смо на вредност једног хора који је био део одрастања неколико генерација митровачких средњошколки. На историју једног града исписану гласовима његових становника, марљивим радом, дисциплином, заједништвом које је стигло до европских висина. И да библиотека може бити дом не само књигама већ и музици. Ова изложба може се сматрати и признањем за рад Војиславу Бугарском који је свој живот посветио дириговању и који је био стожер хора *Sirmium cantorum* кроз пет деценија његовог постојања.

Фотографија са отварања изложбе

ЛИТЕРАТУРА:

1. *Мелодија моје библиотеке* / Милијана Дмитровић Торма.
У : Иновације и трендови у библиотекарству : Зборник
радова XV међународне конференције БДС, Београд –
Чачак, 12-14. децембар 2018. Библиотекарско друштво
Србије. Конференција. (15; 2018; Београд, Чачак). - стр.
121-126.
2. *Две деценије хора „Sirmium cantorum“* / Драган Ђорђевић.
У : Сунчани сат, Сремска Митровица : Културно просветна
заједница, 1995.- Бр. 5, стр. 167-169.
3. *Сремске новине*, Сремска Митровица

Јадранка Бајуновић
Народна библиотека „Симеон Пишчевић“
Шид
jadrankaba@yahoo.com

СКУПШТИНА ПОДРУЖНИЦЕ БИБЛИОТЕКАРА СРЕМА

Скупштина Подружнице библиотекара Срема одржана је 24. маја 2024. године у организацији Народне библиотеке „Др Ђорђе Натошевић“ из Инђије. Скупштином су председавале Бранислава Танасић, директорка инђијске библиотеке и Мирјана Делић, матичарка Градске библиотеке „Глигорије Возаровић“ из Сремске Митровице.

Након поздравне речи домаћина уследила је тема из области струке. Предавање на тему „Ка дигиталној библиотеци“ одржао је Мирко Марковић, библиотекар саветник, председник УО InternetClub, Љиг.

Након тога председавајући Скупштином, Мирјана Делић, секретар Подружнице упознала је присутне са закључцима Организационог одбора који је припремао седницу, а посебно је нагласила да право гласа имају само чланови који су уплатили чланарину БДС-у.

Затим се прешло на прву тачку дневног реда, а то је избор новог председника Подружнице, где је за председника изабрана Бранислава Скоко из Народне библиотеке „Доситеј Обрадовић“ из Старе Пазове. Милијана Дмитровић Торма из митровачке библиотеке, изабрана је за делегата у БДС уместо досадашњег делегата Слободана Кекића.

Усвојен је Извештај о раду Подружнице библиотекара Срема, који је поднела библиотекарка Јована Бакајлић из шидске библиотеке.

Потом је уследила расправа о предлогу Правилника о додели награде „Доситеј Обрадовић“ који је усвојен уз напомену да се члан 6. измени до следеће Скупштине.

Извештај о обележавању 40 година „Сусрета библиографа у спомен на др Георгија Михаиловића“ поднела је Весна Степановић из Народне библиотеке „Др Ђорђе Натошевић“ из Инђије. Вера Новковић, директорка Српске читаонице у Иригу, поднела је Извештај о 61. Сабору библиотекара Срема, а на крају стручног дела програма, о новом 24. броју Годишњака библиотека Срема, говорила је Милијана Дмитровић Торма, главни и одговорни уредник.

На крају званичног дела програма остало је дружење „С писцем у подне“ где смо уживали у поезији Мирослава Бате Нинковића који нам је читао своје стихове уз подршку Вере Новковић.

Изабрана председница Подружнице библиотекара Срема, Бранислава Скоко, дала је оставку па се морала одржати ванредна Скупштина библиотекара Срема којом је председавала Мирјана Делић, секретар Подружнице. Ванредна Скупштина Подружнице библиотекара Срема одржана је у Библиотеци „Глигорије Возаровић“ у Сремској Митровици 27. децембра 2024. године уз присуство библиотекара из свих сремских библиотека.

Усвојен је записник са претходне Скупштине и изабрани чланови радних тела. Након Извештаја верификационе комисије приступило се избору новог председника Подружнице библиотекара Срема.

На предлог шидске библиотеке за новог председника једногласно је изабрана Јадранка Бајуновић из Народне

библиотеке „Симеон Пишчевић“ у Шиду, док је из Библиотеке „Глигорије Возаровић“ у Сремској Митровици Милијана Дмитровић Торма изабрана за делегата у БДС.

Последња тачка Дневног реда била је Усвајање Правилника о додели награде „Доситеј Обрадовић“ са измењеним текстом у члану 6. који је једногласно усвојен.

Милијана Дмитровић Торма
Библиотека „Глигорије Возаровић“
Сремска Митровица
milijanadmitrovic@yahoo.com

УСКРШЊИ СУСРЕТИ У РЕМЕТИЦИ

Стручни скуп библиотекара, четврти по реду, у организацији Српске читаонице у Иригу, Градске библиотеке Панчево и Панчевачког читалишта са темом "Јубилеји у култури" одржан је од 19. до 21. априла 2024. године у Малој Ремети. Скупу су присуствовали и радове излагали библиотекари из целе Србије.

Првог дана библиотекаре су поздравили организатори Вера Новковић, директор Српске читаонице у Иригу и Дејан Боснић, директор Градске библиотеке у Панчеву. У име домаћина и запослених у ресторану „Лугарница“, где се скуп годинама одржава, присутнима се обратила Љиљана Дудуковић Јовановић. Као и сваке године, одржан је помен мати Рафаили у манастиру Мала Ремета, а потом се продужило ка манастиру Шишатовац где је уприличен наставак библиотечког скупа у простору манастирске трпезарије.

Пригодном беседом библиотекаре је дочекао јеромонах манастира Шишатовац Димитрије, а стручни скуп је настављен предавањем о животу и стваралаштву Лукијана Мушицког у том манастиру проф. др Мирјане Д. Стефановић. Археограф саветник мр Душица Грбић из Библиотеке Матице српске говорила је о манастирској библиотеци у прошлости, док је о данашњем стању књижног фонда излагала библиотекар саветник у пензији Весна Петровић. Том приликом библиотекари су могли да виде најстарију књигу шишатовачког манастира, *Тромесечни минеј за септембар, октобар и новембар* из 1666. године, која је откривена

током рада на пројекту "Каталог библиотека Фрушкогорских манастира".

Библиотекари у манастиру Шишатовац

Након предавања у Шишатовцу, библиотекари су посетили Софијине кругове на Фрушкој гори, а затим је уследио повратак у „Лугарницу“.

Први прстен излагања на тему „Јубилеји у култури“ чинило је пет стручних радова. Горан Траиловић, члан Организационог одбора Сусрета и уредник часописа Читалиште отворио је ову сесију радом "Пет векова Градске библиотеке Панчево" којим је указао на историјат и значај панчевачке библиотеке. "Два века Летописа Матице српске (1824-2024)" - о књижевном часопису који без већих прекида излази од 1824. године говорила је мр Гордана Ђилас, библиотекар саветник у Библиотеци Матице српске. Наташа Туркић, директорка Градске библиотеке у Сомбору радом "Пет јубилеја у једној години" истакла је значајне програме библиотеке из које долази, као и начине на које су обележили велике јубилеје. Излагањем на тему "Јубилеји и годишњице Ресавске библиотеке у Свилајницу"

Оливера Мијаиловић из поменуте библиотеке указала је на значајне тренутке своје установе. Сесију је затворила Татјана Богојевић из Матице српске радом значајним за све чланове Библиотекарског друшва Србије "Јубиларна 20. конференција БДС, ретроспектива".

Вече је протекло у знаку новог броја Браничева и „Човека са гитаром“. О часопису који је последњим бројем окупио библиотекаре писце говорила је уредница Бранка Пражић, док је Бранко Пражић, човек који припада генерацији музичара која је била на прочељу развоја роkenрола, приуштио библиотекарима богат музички програм.

Другог дана, програм је започет у манастру Јазак уручењем Плакете "Пустињска ружа" високопреподобној игуманији Параскеви и сестринству за изузетан допринос и самопрегоран рад на пољу вере, духовности, неговања лепе речи и остваривању значајних резултата у области заштите културне баштине на српском духовном простору.

У наставку програма у „Лугарници“ Немања Ротар из Градске библиотеке у Панчеву представио је акредитовани семинар „Bookbox“ који обухвата интернет презентације, видее, подкасте и дигитални маркетинг у култури. Учесници су имали прилику да чују и излагања др Бранке Драгосавац и проф. др Гордане Стокић Симончић поводом објављивања књиге "Библиотека кроз време: национални хоризонти".

Затим је уследио други прстен стручних излагања који је отворио Небојша Цвејић из Библиотеке шабачке радом "Библиотека шабачка после 175 година", осврнувши се на значајне годишњице у раду те установе. Славица Варничкић и Јована Бакајлић из шидске Библиотеке провеле су присутне кроз историју своје библиотеке излажући на тему "175 година од оснивања Прве српске читаонице до Народне библиотеке "Симеон Пишчевић" у Шиду“. О првом читалишту у Срба и великој годишњици, "180 година Српске читаонице у Иригу" говорила је Милица Уверић. Сесију је затворила Миљана Дмитровић Торма из Библиотеке "Глигорије Возаровић" у Сремској Митровици причом о градском хору који је неколико година радио при Библиотеци „Sirmium cantorum - 50 година од оснивања".

Након одслушаних излагања учесници су имали прилику да погледају филм "Раванградским путем у историју - Вељко Петровић (1884-1967)", а затим и да чују нешто о настанку филма од Миладина Зорића, директора Градске библиотеке "Вељко Петровић" у Бачкој Паланци.

У вечерњим сатима званично је отворена изложба "200 година Летописа Матице српске" коју је приредила мр Гордана Ђилас библиотекар саветник из Библиотеке Матице српске.

Други дан скупа завршен је читањем поезије двојице Лучоноша Читаонице Тодора Бјелкића и Зорана Митића уз музички интермецо кантаутора Игора Садрије и Владе Дамњановића.

Последњи дан Ускршњих сусрета био је предвиђен за дискусију и изношење закључака у вези са претходна три дана. Најважнији закључак учесника је да би овако успешним скуповима требало обезбедити трајност.

Бранислава Танасић
Народна библиотека „Др Ђорђе Натошевић“
Инђија
direktor.biblioteka@indjija.rs

24. СУСРЕТИ БИБЛИОГРАФА У СПОМЕН НА ДР ГЕОРГИЈА МИХАИЛОВИЋА

У петак, 15. новембра 2024. године, у Великој сали Културног центра Инђија, одржан је двадесет четврти научни скуп Сусрети библиографа у спомен на др Георгија Михаиловића, у организацији Народне библиотеке „Др Ђорђе Натошевић“, под покровитељством Општине Инђија.

Након поздравне речи Браниславе Танасић, директора инђијске Библиотеке, скуп је отворен.

Награда „Душан Панковић“, једногласном одлуком чланова Одбора Сусрета библиографа у спомен на др Георгија Михаиловића, додељена је Добрилу Аранитовићу. Добрило Аранитовић има звање библиотекар саветник (од 1992). Бави се филозофијом, етнологијом, књижевном историјом и књижевном критиком, библиографским и лексикографским радом, превођењем с руског језика и приређивањем дела других аутора. Он је археограф саветник и аутор бројних стручних радова, од којих су многи објављени у Зборнику радова Сусрети библиографа.

Образложење предлога за Награду „Душан Панковић“ прочитао је Небојша Цвејић, у име предлагача.

У периоду од претходно одржаних Сусрета до данас, напустило нас је, нажалост, троје изузетних сарадника, истинских професионалаца у области библиографије, мудрих, вредних и преданих људи. Преминули су академик Војислав Максимовић, Јелена Лела Јелић и Љиљана Клевернић. Оставили су дубок траг у области којом су се бавили. Својом истрајношћу и резултатима свога рада заузели су значајно и високо место које ће, нама, њиховим следбеницима, тешко бити да достигнемо. Минутом

ћутања одали смо почаст преминулима, чији одлазак представља ненадокнадив губитак.

Стручни део 24. Сусрета библиографа у спомен на др Георгија Михаиловића красила је изузетна радна и конструктивна атмосфера. Двадесет седам радова и тридесет пет аутора представило је сажетак својих радова. Саопштења нису сврставана у групе као што је била пракса ранијих година, већ су сложена према темама којима су се аутори бавили. Сви присутни аутори придржавали су се времена предвиђеног за излагање, настојали да буду концизни. Овакав начин рада доприноси динамичности и занимљивости самог тока научног скупа, а радови ће у целини бити објављени у следећој свесци Зборника радова.

Напоран и успешан радни дан завршен послужењем у пријатном и опуштеном расположењу.

Библиотекари у Културном центру, Инђија, 2024.

Сусрете библиографа, 24. по реду, пратило је око 80 учесника из Републике Српске (Бијељине, Бања Луке и Источног Сарајева), Београда, Крушевца, Ниша, Новог Пазара, Новог Сада, Пожаревца, Сомбора, Сремске Митровице, Суботице, Чачка, Шапца и Инђије.

Велики број аутора радова су припадници млађе генерације библиотекара и библиографа, а повећава се и број институција из којих они долазе, што пружа перспективу, развој и напредак библиографије као научне дисциплине, а свакако и за Сусрете библиографа.

Милица Уверић
Српска читаоница у Иригу
scitaonica.i@mts.rs

62. САБОР БИБЛИОТЕКАРА СРЕМА

Српска читаоница у Иригу је традиционално, као домаћин, обележила 62. Сабор библиотекара Срема 4. октобра 2024. године. Први Сабор библиотекара Срема установљен је 1962. године и остао манифестација која има за циљ да сагледава и разматра питања библиотекарства и ширење књиге у Срему. Од тада до данашњег дана, одржава се сваке године у месецу октобру у Српској читаоници у Иригу.

Поносни домаћини, којима је Подружница библиотекара Срема поверила ову манифестацију као првом читалишту у српском народу, библиотекари Српске читаонице у Иригу су се потрудили, као и свих протеклих година, да овај стручни сабор протекне у радости и остане запамћен.

Ове године прослављено је 200 година од рођења Бранка Радичевића, једног од најзначајнијих песника српског романтизма. Њему у част, приређен је пригодни програм. Најпре је све присутне поздравила домаћин

Сабора, Милица Уверић, в.д. директора установе, потом се гостима обратио председник Скупштине Општине Ириг, Томислав Станојчев, а затим је Бранислава Скоко, заменица председнице Организационог одбора Сабора библиотекара Срема, изложила своје мишљење на тему библиотекарске делатности у Срему и шире.

Беседу о Бранку Радичевићу говорио је Ненад Грујичић, песник, антологичар, књижевни критичар и полемичар и директор песничке институције Бранково коло у Сремским Карловцима. Како је вечиту инспирацију за своје стваралаштво налазио у српској поетској традицији, Грујичићева беседа се ослањала на врло интересантне фрагменте из Бранковог живота.

Веома темељно и стручно излагање и изложбу приредила је библиотекарка Марија Вучковић из Народне библиотеке „Доситеј Обрадовић“ из Старе Пазове са темом „200 година од рођења песника младости и природе - Бранка Радичевића“.

Стихове Бранка Радичевића казивао је Милан Дудић, глумац из Старе Пазове, а Вера Новковић је прочитала песму Тодора Бјелкића "Бранкови рецепти".

Културно-уметнички програм обележио је тамбурашки квартет под руководством Зорана Бугарског Брице који је маестрално изводио стихове Јована Јовановића Змаја и Бранка Радичевића чувајући спомен на нека времена која су данас безмало ишчезла.

У име колектива Српске читаонице у Иригу, в.д. директора Милица Уверић изразила је захвалност Вери Новковић, досадашњој директорки Српске читаонице у Иригу, и одала признање за сав постигнут успех и допринос у петнаестогодишњем раду у Читаоници.

У оквиру дела програма „С писцем у подне“ гост библиотекар-писац, био је један од најпознатијих дечијих књижевника, Дејан Алексић. На велику радост, гост је стигао у друштву библиотекарке Ане Гвозденовић из Народне библиотеке "Стефан Првовенчани" из Краљева која је говорила о Дејановом свеукупном књижевном стваралаштву, а од самог књижевника смо чули како живи и ствара један писац за децу који је с великим разлогом најчитанији у нашој земљи и кога деца веома воле.

Милица Уверић
Српска читаоница у Иригу
scitaonica.i@mts.rs

ДОДЕЛА 20. НАГРАДЕ „БОРИСЛАВ МИХАЈЛОВИЋ МИХИЗ“

Жири награде за драмско стваралаштво "Борислав Михајловић Михиз", коју је до сада додељивао Фонд "Борислав Михајловић Михиз" и Српска читаоница Ириг, у саставу: Маја Пелевић, драматуршкиња и драмска списатељица, Димитрије Коканов, драматург и драмски писац и Светислав Јованов, критичар и театролог (председник жирија), донео је на свом састанку 22. септембра 2024. године једногласну одлуку да се Награда за драмско стваралаштво „Борислав Михајловић Михиз“ за 2024. годину додели Тамари Антонијевић, драмској списатељици из Ужица, за досадашњи остварени опус. Награда је уручена 17. октобра 2024. године у Читаоници, на дан рођења Борислава Михајловића Михиза.

Фото: Тамара Антонијевић

Тамара Антонијевић рођена је 1989. године. Студирала је драматургију на Факултету драмских уметности и мастер студије на Институту за примењену театрологију у Гисену, у Немачкој. Тренутно је кандидаткиња на докторским уметничким студијама на Универзитету примењене уметности у Бечу.

Она се у досадашњим драмским текстовима "Кључ, брава, језик", "Теорија о старој цури", "Непотопива АМ", "Хај шајн", "Секс-уметност-комунизам" и "Најгоре је што функционише: 50 теза о асистирању" усредсређује на положај жена у патријархату, питање материнства и тога да ли жена по сваку цену мора бити мајка, те подсећа жири у образложењу и напомиње да су критика нуклеарне породице која чини демократију немогућом, проблеми поседовања, присилног рада, сексуалног фашизма, родне сегрегације и родне експлоатације, старост, крхкост и потрошност тела само неке од тема које обрађује у свом стваралаштву.

Ружица Станковић
Библиотека „Глигорије Возаровић“
Сремска Митровица
r.stankovic@hotmail.com

IN MEMORIAM
СВETИСЛАВ Света РАДОСАВЉЕВИЋ
(1948 – 2024)

Када нам заувек оде неко драг, драги колега, не боли само његова смрт већ и живот који је могао још да траје, а угасио се. Боле успомене, боле речи које нисмо рекли, приче које нисмо испричали, боли време проведено на заједничком раду, боли све што подсећа на њега.

Светислав Света Радосављевић рођен је 1948. године у Шашинцима, где је завршио основну школу, а четири разреда гимназије у Старој Пазови. Свој радни век у Библиотеци „Глигорије Возаровић“ започео је 1. децембра 1976. године.

Његов посао везује се за рад у огранку Библиотеке у Шашинцима и са странкама у Одељењу за одрасле, одакле одлази у пензију 2014. године.

Радио је као књижничар, врсни познавалац библиотечког фонда, увек спреман да препоручи, поразговара са корисницима, нашали се, помогне млађим колегама.

Кроз Светин књижничарски стаж прошло је неколико директора, доста колега и безброј задовољних читалаца и љубитеља књиге. Познат је као педантан радник који се није либио да прекори ако

уочи извесне грешке, у својим ставовима тврд и принципијелан, али вољен и драг. Памтимо га као колегу ведрога духа, стручног и предусретљивог, увек спремног за шалу и смех, за разговор, нарочито о филмовима и путовањима. Та његова позитивност, окренута оном што је конструктивно, дружељубивост и емпатија остаће заувек у нашим мислима и нашим срцима. Успомена на колегу Светислава Радосављевића, кога смо од миља звали Цвеће, обавезује на уважавање и трајно поштовање.

Када нам заувек оде драги колега, оде са њим и један део нашег проживљеног живота који се управо његовим одласком завршио и претворио у сећање.

Мирјана Делић
Библиотека „Глигорије Возаровић“
Сремска Митровица
maticno@bgvsm.org.rs

БИБЛИОГРАФИЈА ПРИЛОГА О БИБЛИОТЕКАРСТВУ
У СРЕМСКОЈ ШТАМПИ У 2024. ГОДИНИ
„СРЕМСКЕ НОВИНЕ“

1. АТАНСИЈЕ СТОЈКОВИЋ У ФОКУСУ / С. Б. - Год. 64, бр. 3280 (10. јануар 2024) стр. 8
Велики румски научник Атанасије Стојковић био је тема шесте Књижевне колоније одржане у Градској библиотеци „Атанасије Стојковић“ у Руми.
2. ОБЈАВЉЕНА САБРАНА МИХИЗОВА ДЕЛА / С. Б. - Год. 64, бр. 3281 (17. јануар 2024) стр. 10
Објављена су Сабрана дела Борислава Михајловића Михиза. У пројекту су учествовали Матица Српска, Српска Читаоница у Иригу и Универзитетска библиотека Београд.
3. ЧЛАНСКУ КАРТУ ПА У БИБЛИОТЕКУ / Е. С. Н. - Год. 64, бр. 3282 (24. јануар 2024) стр. 16 и 17
Тема броја: колико читају Сремци?
4. БЕСПЛАТНА ЧЛАНАРИНА /Н. М. - Год. 64, бр. 3283 (31. јануар 2024) стр. 5
Поводом 158 година митровачке библиотеке вршен је бесплатан упис.
5. РОЂЕНДАН БИБЛИТЕКЕ И БЕСПЛАТНА ЧЛАНАРИНА / Д. Т. - Год. 64, бр. 3284 (7. фебруар 2024) стр. 12
Библиотека „Глигорије Возаровић“ из Сремске Митровице обележила је 158 година постојања.

6. ПРЕДСТАВЉЕН „ПАКРАЧКИ ДЕКРЕТ” / Н. Косановић
- Год. 64, бр. 3285 (14. фебруар 2024) стр.21
„Пакрачки декрет“, часопис за књижевност, културу и друштвене теме Срба крајишника излази већ осам година, а представљен је у Библиотеци „Ђорђе Натошевић“ у Инђији.

7. СЛАВУ ОБЕЛЕЖИЛА И СРПСКА ЧИТАОНИЦА / С. Б. -
Год. 64, бр. 3286 (21. фебруар 2024) стр. 4
Светог Трифуна обележила је и Српска читаоница у Иригу, а добитник традиционалне, 42. Награде „Луча“ је иришки песник Зоран Митић.

8. ЉУБАВ ПЕСМОМ ДА КАЖЕМ / Немања Милошевић -
Год. 64, бр. 3286 (21. фебруар 2024) стр. 5
Библиотека „Глигорије Возаровић“ и Основна школа „Слободан Бајић Паја“ организовале су на Дан заљубљених књижевни сусрет са песником Недељком Терзићем, под називом „Читамо песме о љубави“.

9. ПРАТИ СВОЈЕ СРЦЕ / Бранка Топаловић - Год. 64, бр. 3287 (28. фебруар 2024) стр. 12
Радмила Ђурђевић Вукана представила две збирке песама у Библиотеци „Доситеј Обрадовић“ у Старој Пазови.

10. ИМА ЛИ КУЛТУРНИХ ЗБИВАЊА ВАН ЕЛИТНОГ БЕОГРАДА? / Слађана Миленковић – Год. 64, бр. 3288 (6. март 2024) стр. 6
Наш познати писац, мр Симо Поткоњак промоцијом нове збирке песама, 29. фебруара, обележио је рођендан и јубилеј, 30 година од објављивања прве књиге. Промоција је одржана у Народној библиотеци „Др Ђорђе Натошевић“.

11. КАТАЛОГ КЊИГА 1830-1918. / С. Михајловић - Год. 64, бр. 3288 (6. март 2024) стр. 10
Национални Дан књиге Народна библиотека „Симеон Пишчевић“ Шид обележила је промоцијом новог издања Католага.
12. ЗАВЕШТАЊЕ МИХИЗОВЕ ЋЕРКЕ / С. Б. - Год. 64, 3290 (20. март 2024) стр. 10
Српска читаоница у Иригу током 2024. године планира оснивање Задужбине Борислава Михајловића Михиза.
13. РАДИОНИЦА ЗА ШКОЛАРЦЕ / С. М. - Год. 64, 3291 (27. март 2024) стр.5
Под слоганом „Вода за мир“ митровачки ЈКП Водовод у сарадњи са Библиотеком „Глигорије Возаровић“ обележио је 22. март, Светски дан воде.
14. КЊИГА СТАРА ШЕСТ ВЕКОВА / Српска читаоница Ириг - Год. 64, 3291 (27. март 2024) стр. 6
Захваљујући великом пројекту „Каталог библиотека фрушкогорских манастира“ Српске читаонице у Иригу, у манастиру Беочин пронађена је рукописна књига из 1399. године.
15. СВЕТСКИ ДАН ПОЕЗИЈЕ / С. Б. – Год. 64, 3291 (27. март 2024) стр. 10
Светски дан поезије обележен је 21. марта у читаоници Библиотеке „Глигорије Возаровић“
16. КОРИЦЕ СРЕТЕЊСКОГ УСТАВА, РЕМЕК - ДЕЛО ЛЕЖИМИРЦА / Н. М. - Год. 64, 3291 (27. март 2024) стр. 18
Глигорије Возаровић, први српски књиговецац, књижар и самостални издавач у Србији, први је објавио сабрана дела Доситеја Обрадовић и укориочио Сретењски устав.

17. ПСИХОБИОГРАФИЈЕ ЦАРА ДУШАНА И ЖИВОЛИНА МИШИЋА / Б. Топаловић - Год. 64, 3292 (3. април 2024) стр. 12
 Нова Пазова, вече са др Александром Мисојчићем
18. СУСРЕТ ДВЕ УМЕТНИЦЕ / Н. Косановић - Год. 64, 3292 (3. април 2024) стр. 21
 У Народној библиотеци „Др Ђорђе Натошевић“ одржано је вече посвећено знаменитим женама инђијске општине.
19. МОЈ СВЕТ ТАМБУРЕ / Н. Милошевић - Год. 64, 3293 (10. април 2024) стр. 13
 Представљена књига Бошка Богичевића „Мој свет тамбуре“ у Библиотеци „Глигорије Возаровић“.
20. ПРОТИВ ПРИНЦА ТАМЕ / Н. Косановић - Год. 64, 3293 (10. април 2024) стр. 21
 Библиотека „Др Ђорђе Натошевић“ и Завичајно друштво „Ђорђе Војновић“ организовали су промоцију књиге Симониде Милојковић „У загрљају принца таме“.
21. ЧУВАМО И ВОЛИМО КЊИГЕ / Б. Топаловић - Год. 64, 3294 (17. април 2024) стр. 22
 Завршена редовна ревизија књижног фонда у старопазовачкој библиотеци.
22. ПРИЧА О ВЕЛИКИМ ЈУБИЛЕЈИМА / С. Б. - Год. 64, 3295 (24. април 2024) стр. 10
 Тема овогодишњих, четвртих Ускршњих сусрета библиотекара који се одржавају у Малој Ремети су јубилеји у култури.
23. НИСИ ОТИШАО / Борис Миљковић - Год. 64, 3295 (24. април 2024) стр. 21
 Промоција прве књиге „Чаробне речи“ Мартине Боговац одржана је у Библиотеци „Др Ђорђе Натошевић“.

24. ПРИХВАТИ И ПРЕВАЗИЋИ ТРАУМУ / С. Б. - Год. 64, 3296-3297 (30. април 2024) стр. 7

У просторијама Градске библиотеке „Атанасије Стојковић“ у Руми одржана је психолошко – мотивациона радионица као подршка особама са инвалидитетом под називом „Трауматско искуство - последице и опоравак“.

25. ПЕСМА О ТРИ СВЕТА / С. Б. - Год. 64, 3296-3297 (30. април 2024) стр. 31

Владимир Пиштало, добитник НИН-ове награде, промовисао је свој роман „Песма о три света“ у Градској библиотеци „Атанасије Стојковић“ у Руми.

26. СТИХОВИ У БИБЛИОТЕЦИ / Н. Косановић - Год. 64, 3298 (15. мај 2024) стр. 21

Такмичење у рецитовању за средњошколце и студенте Србије одржано је у Народној библиотеци „Др Ђорђе Натшевић“ у Инђији.

27. НЕДА ЈАНКОВИЋ И ЈАНА ВУЛИН ПОБЕДНИЦЕ / Н. М. - Год. 64, 3299 (22. мај 2024) стр. 5

У Библиотеци „Глигорије Возаровић“, 16. маја одржано је финале квиза „Шта знаш о Десанки Максимовић“, а победиле су ученице Основне школе „Јован Поповић“.

28. МАНАСТИРИ ЧУВАЈУ КУЛТУРНУ БАШТИНУ / С. Б. - Год. 64, 3300 (29. мај 2024) стр. 10

Стручни скуп „Манастири и библиотеке чувају културне баштине“ одржан је по девети пут у манастиру Велика Ремета у организацији манастира и Српске читаонице у Иригу.

29. С ГЛАВОМ ИЗНАД ВОДЕ / Бранка Топаловић - Год. 64, 3300 (29. мај 2024) стр. 12

У Библиотеци „Доситеј Обрадовић“ у Старој Пазови, Мирослав Демак представио је превод збирке песама Гојка Божовића „Мапа“.

30. СЈАЈ ПРТИНЕ / С. Б. - Год. 64, 3300 (29. мај 2024) стр. 12
У Библиотеци „Доситеј Обрадовић“ у Старој Пазови представљена је књига „Сјај пртине“, Милисав Вујачића.
31. ОДРЖАН КВИЗ „АУ ШТО ЈЕ ШКОЛА ЗГОДНА“ / С. М. - Год. 64, 3302 (12. јун 2024) стр. 5
У организацији Дечјег одељења Библиотеке „Глигорије Возаровић“ одржан је 25. квиз „Ау, што је школа згодна“.
32. ЧОВЕК СЕ ПАМТИ ПО ОНОМЕ КАКАВ ОСТАВИ ТРАГ / Н. Милошевић - Год. 64, 3303 (19. јун 2024) стр. 5
Постхумно представљање књиге ауторке Вере Сладић „Жена са кофером“ у Библиотеци „Глигорије Возаровић“.
33. ПРИЧА О НЕКАДАШЊЕМ / Наташа Косановић - Год. 64, 3303 (19. јун 2024) стр. 21
У Библиотеци „Др Ђорђе Натошевић“ у Инђији представљена је збирка песама „Прича о некадашњем“ Жељке Аврић.
34. ДОНЕСИ – ОДНЕСИ / Бранка Топаловић - Год. 64, 3307 (17. јул 2024) стр. 12
У чекаоницама у амбулантама у Старој Пазови могуће је позајмити књигу из фонда библиотека „Доситеј Обрадовић“ и „Петар Петровић Његош“.
35. „ДОМ“АЛЕКСАНДРЕ ЂОРЂЕВИЋ / Немања Милошевић - Год. 64, 3311 (14. август 2024) стр. 5
У Библиотеци „Глигорије Возаровић“ представљена је збирка поезије „Дом“ завичајне ауторке Александре Ђорђевић.
36. НАГРАДА ОТИШЛА У НОВУ ПАЗОВУ / С. Б. – Год. 64, 3311 (14. август 2024) стр. 8
Текст под називом „Озбиљне приче Сањалице Маштарић“ ауторке Александре Витас из Нове Пазове, победник је књижевног конкурса „Атанасије Стојковић“.

37. РАДИОНИЦЕ ЗА НАЈМЛАЂЕ / Бранка Топаловић - Год. 64, 3311 (14. август 2024) стр. 12.

У организацији Библиотеке „Доситеј Обрадовић“ у Старој Пазови у свим огранцима се организују програми за најмлађе читаоце.

38. БИБЛИОТЕКА „ДР ЂОРЂЕ НАТОШЕВИЋ”/ М. С. – Год. 64, 3312 (21. август 2024) стр. 9

Инђијска библиотека „Др Ђорђе Натошевић“ обогатила је свој фонд у вредности од скоро милион и по динара.

39. РАЗМЕНА УЏБЕНИКА / Бранка Топаловић - Год. 64, 3312 (21. август 2024) стр. 12

Пазовачка Народна библиотека „Доситеј Обрадовић“ организовала је акцију размене уџбеника за ученике основне школе.

40. ДВА ВЕКА ОД РОЂЕЊА ВЕЛИКОГ ПЕСНИКА / Б. Топаловић - Год. 64, 3324 (4. септембар 2024) стр. 12

У Народној библиотеци „Доситеј Обрадовић“ у Старој Пазови отворена је изложба „200 година од рођења песника младости и природе Бранка Радичевића“.

41. СВЕ О МИХИЗУ НА ЈЕДНОМ МЕСТУ / С. Б. - Год. 64, 3315 (11. септембар 2024) стр. 6

У Српској читаоници у Иригу представљена су Сабрана дела Борислава Михајловића Михиза.

42. МИЛИЦА УВЕРИЋ НА ЧЕЛУ СРПСКЕ ЧИТАОНИЦЕ / С. Б. - Год. 64, 3317 (25. септембар 2024) стр.12

Од 1. октобра на дужност в.д. директора Српске читаонице у Иригу ступиће Милица Уверић.

43. У БАЈЦИ СТАНУЈЕМ / С. М. - Год. 64, 3318 (2. октобар 2024) стр. 20

Традиционални, 18. маскенбал „У бајци станујем“ у организацији Библиотеке „Глигорије Возаровић“ одржан је у среду 25. септембра на Житном тргу.

44. ПОЕТСКИ ДАНИ / С. М. - Год. 64, 3318 (2. октобар 2024) стр. 21

Библиотека „Др Ђорђе Натошевић“ била је место у којој се славила поезија и место на којем је отпочела манифестација „Поетски дани – Мита Чортан“.

45. ДВА ВЕКА ОД БРАНКОВОГ РОЂЕЊА / С. Н. - Год. 64, 3320 (16. октобар 2024) стр. 10.

Српска читаоница у Иригу је традиционално, као домаћин, обележила 62. Сабор библиотекара Срема.

46. РУМСКИ ВЕЛИКАНИ У СВОЈОЈ БИБЛИОТЕЦИ / С. Б. - Год. 64, 3320 (16. октобар 2024) стр. 11

Градска библиотека „Атанасије Стојковић“ у Руми обележила је 251 годину од рођења славног научника по коме и носи име.

47. ПОЗНАНОВИЋЕВ „ВОРКИ“ ПРЕД МИТРОВЧАНИМА / Н. М. - Год. 64, 3322 (30. октобар 2024) стр. 5

Књига „Славко Воркапић- наш Ворки“ посвећена 130. Годишњици од рођења Славољуба Славка Воркапића представљена је митровачкој публици у Библиотеци „Глигорије Возаровић“.

48. У СПОМЕН НА ДР ГЕОРГИЈА МИХАИЛОВИЋА / М. С. – Год. 64, 3324 (13. новембар 2024) стр. 9

Овогодишњи Сусрет библиографа биће одржан 15. новембра у инђијском Културном центру.

49. ДИГИТАЛНА ДЕМЕНЦИЈА / Бранка Топаловић - Год. 64, 3324 (13. новембар 2024) стр. 12
 У Народној библиотеци „Доситеј Обрадовић“ у Старој Пазови промовисана је књига психолога Недељка Јовића „Млади под контролом ...дигитална деменција! Шта чинити?“

50. ТРАГОВИ КОРЕНА / Б. Т. - Год. 64, 3325 (20. новембар 2024) стр. 12
 У Новој Пазови изложба радова са десете уметничке колоније.

51. ПУТЕВИ СЛОБОДЕ / Бранка Топаловић - Год. 64, 3326 (27. новембар 2024) стр. 12
 У Народној библиотеци „Доситеј Обрадовић“ у Старој Пазови свој други роман представио је Огњен Крњаја.

52. ЧИТАЊЕ И ПРОМИШЉАЊЕ СЛАЋАНЕ МИЛЕНКОВИЋ / С. Михајловић - Год. 64, 3327 (4. децембар 2024) стр. 5
 Промоција књиге проф. др Слађане Миленковић „Читање и промишљање, прикази, критике и есеји“ одржана је у Библиотеци „Глигорије Возаровић“.

53. ПРЕЧНИК СТРАНИМ РЕЧИМА И ИЗРАЗИМА / Наташа Косановић - Год. 64, 3329 (18. децембар 2024) стр. 21
 У Библиотеци „Др Ђорђе Натосевић“ представљена је књига „Пречник“ Милана Обрадовића.

54. ПОЛА ВЕКА МУЗИЧКОГ НАСЛЕЂА СРЕМСКЕ МИТРОВИЦЕ / Д. Трифуновић - Год. 64, 3331-3332 (31. децембар 2024) стр. 5
 Вече сећања на хор „Sirmium cantorum“ поводом 50 година од његовог оснивања одржано је у Библиотеци „Глигорије Возаровић“ у Сремској Митровици.

55. БИБЛИОТЕКА ЗА ОСОБЕ ОШТЕЋЕНОГ ВИДА И
СЛУХА / С. Б. - Год. 64, 3331-3332 (31. децембар 2024) стр.
10

Завршетком пројекта „Култура за све“ услуге Градске библиотеке „Атанасије Стојковић“ доступне су особама са инвалидитетом, конкретно слепим и слабовидим, глувим и наглувим лицима.

Мирјана Делић
Библиотека „Глигорије Возаровић“
Сремска Митровица
maticno@bgvsm.org.rs

ЗАПОСЛЕНИ

У библиотекама Срема током 2024. године радило је 80 стручних радника, два дипломирана библиотекар саветника, осам виших дипломираних библиотекара, 37 дипломираних библиотекара, два виша књижничара, један самостални књижничар и 30 књижничара. Библиотечки радници учествовали су на стручним семинарима, акредитованим програмима сталног стручног усавршавања, радионицама и предавањима које су организовали Народна библиотека Србије, Библиотека Матице српске, Библиотекарско друштво Србије и друге библиотеке. Активно су учествовали у раду секција и комисија Библиотекарског друштва Србије. Матична служба Библиотеке „Глигорије Возаровић“ је у циљу усавршавања библиотекара организовала два акредитована семинара за библиотекарске јавних библиотека и један семинар за школске библиотекарске.

Библиотека „Глигорије Возаровић“ Сремска Митровица

1. Дарија Рокић, в.д. директора
2. Ружица Станковић, дипломирани библиотекар саветник
3. Борка Беуковић Ћосић, виши дипломирани библиотекар
4. Драгана Нешковић, виши дипломирани библиотекар
5. Мирјана Делић, виши дипломирани библиотекар
6. Милијана Дмитривић Торма, виши дипломирани библиотекар
7. Светлана Сабо, виши дипломирани библиотекар
8. Кристина Зукић, дипломирани библиотекар
9. Јелена Васиљевић, дипломирани библиотекар

10. Ивана Јовановић, дипломирани библиотекар
11. Мирјана Јовановић, дипломирани библиотекар
12. Маријана Јаковљевић, дипломирани библиотекар
13. Александра Топић, дипломирани библиотекар
14. Тамара Ђурђевић, дипломирани библиотекар
15. Марија Дражић, самостални књижничар
16. Милица Милошевић, књижничар
17. Светлана Коплић, књижничар
18. Драгана Пејаковић, књижничар
19. Драгана Макивић, књижничар
20. Јелена Шуљманац Милошевић, књижничар
21. Јасмина Павков, књижничар
22. Ива Мимић, финансијски референт
23. Гордана Васелек, административни референт
24. Јадранка Петровић, спремачица
25. Бранка Милошевић, спремачица

Народна библиотека „Др Ђорђе Натошевић“ Инђија

1. Бранислава Танасић, директор
2. Весна Степановић, виши дипломирани библиотекар
3. Андреа Живковић Мушкиња, дипломирани библиотекар
4. Радмила Марковић, дипломирани библиотекар
5. Милица Петровић, дипломирани библиотекар
6. Јелена Ђорђевић, дипломирани библиотекар
7. Предраг Божић, виши књижничар
8. Надежда Девић, књижничар
9. Смиљана Гагић, књижничар
10. Тамара Бараћ, књижничар
11. Данијела Кукољ, књижничар
12. Зорица Кнежевић, финансијски референт
13. Маријана Богдановић, финансијски референт
14. Јадранка Миленковић, курир-спремачица

Српска читаоница Ириг

1. Милица Уверић, в.д. директора
2. Драгослав Илкић, дипломирани библиотекар
3. Сандра Дражић, дипломирани библиотекар
4. Наталија Влаховић, књижничар

Народна библиотека Пећинци

1. Невена Наић, директор
2. Миланка Андрејић, књижничар
3. Јована Лазић, књижничар
4. Анђела Васић, финансијски референт

Градска библиотека „Атанасије Стојковић“ Рума

1. Дамир Васиљевић Тоскић, в.д. директора
2. Стеван Ковачевић, виши дипломирани библиотекар
3. Драгана Ђорђевић, виши дипломирани библиотекар
4. Марина Крањчевић, дипломирани библиотекар
5. Ивана Костадиновић, дипломирани библиотекар
6. Маја Зорић, дипломирани библиотекар
7. Алекса Кондић, дипломирани библиотекар
8. Софија Лакетић Рибич, дипломирани библиотекар
9. Јелена Видаковић, дипломирани библиотекар
10. Маријана Бизумић, дипломирани библиотекар
11. Мирјана Белошевић, дипломирани библиотекар
12. Анђелка Аћимовић, дипломирани библиотекар
13. Маријана Даничић, дипломирани библиотекар
14. Драган Јанковић, књижничар
15. Јулка Јанић, књижничар
16. Бранка Стојковић Поповић, правно-административно финансијски референт

17. Јована Маринковић, финансијско-рачуноводствени сарадник
18. Бранкица Угреновић, спремачица-курир
19. Драган Маричић, техничар одржавања аудио–видео и остале опреме

Народна библиотека „Доситеј Обрадовић“ Стара Пазова

1. Љиљана Секимић, в.д. директора
2. Наташа Филип, дипломирани библиотекар саветник
3. Снежана Цветићанин, дипломирани библиотекар
4. Денис Шанта, дипломирани библиотекар
5. Бранислава Скоко, дипломирани библиотекар
6. Марија Вучковић, дипломирани библиотекар
7. Јелена Младеновић, дипломирани библиотекар
8. Кристина Божовић, дипломирани библиотекар
9. Мирјана Поповић, књижничар
10. Драгана Живковић, књижничар
11. Олгица Суботић, књижничар
12. Јелена Међо, књижничар
13. Наташа Поткоњак, књижничар
14. Ана Николин, књижничар
15. Александар Градић, књижничар
16. Татјана Павићевић, књижничар
17. Данијела Дамјановић, књижничар
18. Јелена Ковачевић, књижничар
19. Бранимир Милинковић, књижничар
20. Јелена Козарски, књижничар
21. Мара Илић, правни сарадник
22. Биљана Црвењачки, финансијски референт

Народна библиотека „Симеон Пишчевић“ Шид

1. Славица Варничих, директор
2. Надежда Павић, дипломирани библиотекар
3. Јована Бакајлић, дипломирани библиотекар
4. Јадранка Бајуновић, виши књижничар
5. Гоца Арсеновић, књижничар
6. Наташа Станковић, књижничар
7. Биљана Крч, књижничар
8. Сања Андрић, спремачица